КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 25 (4531). | 5 февраль, 1971 йил, ЖУМА | Баҳоси 2 тийин.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИНГ ПАРВОЗИ

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР

Юбилей йилидаги меҳнатимиз якунлари жуда баракали бўлди. СССР Марказий Статистика бошқармасининг мамлакат халқ хўжалигининг 1970 йилдаги ривожланиш якунлари ҳақида куни-кеча эълон қилинган ахбороти буни яққол кўрсатиб турибди. Она-Ватанимиз коммунистик жамият барпо этиш йўлида яна бир улкан одим ташлади. Халқ хўжалигининг барча тармоқлари юксалиб, янги марраларни эгаллади. Планлар асосий кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли адо этилди.

Бизнинг Тошкент шаҳар район электр станциямиз коллективи ҳам саккизинчи беш йилликнинг сўнгги йилида самарали меҳнат қилди. Йиллиқ планни муддатидан илгари адо этдик. КПСС XXIV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақани авж олдириш туфайли 1971 йилнинг январь ойи топшириғини зиёдаси билан бажардик. Энергетикларимиз бу йил ҳам худди ўтган йилдагидек самарали ишлашга астойдил бел боғлаганлар. Бу эса меҳнатда янги-янги зафарларга эришиш омилидир.

А. ШОКИРОВ,
ТошГРЭС бош инженери.

ЮКСАЛИШ

Ўтган беш йиллик ва юбилей йили коллективимиз учун камолот сари юксалиш, меҳнат муваффақиятлари йили бўлди. Ильич нури ҳосил қилиш давлат планларини зиёдаси билан адо этдик. Беш йиллик топшириқ муддатидан илгари бажарилди. Республикамиз халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун қўшимча миллион киловатт-соат электр қуввати етказиб берилди. Plandagidan ташқари анчагина миқдорда нур ишлаб чиқардик.

Юбилей йили бутун мамлакатимиз экономикасида салмоқли из қолдиради. Чунки шу йили халқ хўжалигининг барча тармоқларида катта-катта ютуқлар қўлга киритилди. СССР Марказий Статистика Бошқармасининг мамлакат халқ хўжалигини 1970 йилда ривожлантириш давлат планининг бажарилиши якунлари ҳақида матбуотда эълон қилинган ахбороти шундан далолат бериб турибди. Бу коллективимиз кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшиб юборди. Шунинг учун ҳам барча энергетикларимиз янги йилда янги зафарлар қучиш учун социалистик мусобақани кундан-кунга авж олдиришяпти.

А. ТУРОБОВ,
Чирчиқ электр станциялари тизмасининг ишчиси.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЗАФАРЛИ ЯКУНЛАРИ

СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ 1970 ЙИЛ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

- МАМЛАКАТИМИЗНИНГ МИЛЛИЙ ДАРОМАДИ 8,5 ПРОЦЕНТ ОШДИ.
- ПЛАНДАГИДАН ТАШҚАРИ 7 МИЛЛИАРД СЎМЛИКДАН КЎПРОҚ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИЛДИ ВА РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИНДИ.
- ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАҲСУЛОТИ ЕТИШТИРИШ АНЧА КЎПАЙДИ.
- МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ РЕАЛ ДАРОМАДЛАРИ АҲОЛИ ЖОН БОШИ ҲИСОБИГА 5,2 ПРОЦЕНТ ОШДИ.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика Бошқармаси 1970 йил СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг бажарилишини якунлади.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари Ленин юбилейи шарафига ва КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1970 йилда буюк меҳнат зафарларига эришдилар. Ижтимоий ишлаб чиқаришни ва халқ фаровонлигини юксалтириш юзасидан давлат плани топшириқлари ошириб бажарилди.

Нефть, газ, кўмир қазиб чиқариш, қора металлар ва кўпгина рангли металларни, тракторларни, қишлоқ хўжалик машиналарини, металл қирқувчи станокларни, автоматлаштириш приборлари ва воситаларини ҳамда саноат ишлаб чиқаришнинг бошқа кўпгина энг муҳим турларини ишлаб чиқариш йиллик плани муддатидан илгари бажарилди.

Кийим-кечак, пойафзал, мебель, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, ўсимлик мойи тайёрлаш, балиқ маҳсулотлари, маданий-маиший ва рўзғор учун керакли моллар ҳамда халқ истеъмол қиладиган бошқа товарларни ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш анча ортди, дон етиштириш кўпайди, пахтадан мўл ҳосил олинди, гўшт, сут, тухум ва жун етиштириш кўпайди.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларида янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

Транспортнинг барча турларида юк ташиш плани ва чакана товар обороти плани ошириб бажарилди.

Моддий бойлик ишлаб чиқариш соҳаларида меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатлари шундан аввалги йилдагига нисбатан кўпайди. Миллий даромад умумий ўсишининг 85 процентдан кўпроғига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

Ўтган йили халқ хўжалиги тараққиётининг кўрсаткичлари қуйида келтириб ўтилади: истеъмол ва жамғариш учун фойдаланилган миллий даромад 1969 йилдагига нисбатан — 108,5 процентни; саноат маҳсулоти — 108,3 процентни, шу жумладан «А» группаси маҳсулоти — 108,2 процентни ва «Б» группаси маҳсулоти—108,5 процентни, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг ўсиш суръатлари — 108,7 процентни ташкил этди; асосий фондларни ишга тушириш — 111 процент; капитал маблағ сарфлаш — 109 процент; транспорт ҳамма турларининг юк обороти 106,9 процент; ишчи ва хизматчилар сони 102,5 процент; меҳнат унумдорлиги: саноатда 107 процент, колхоз ва совхозларда 111 процент, қурилишда 106,3 процент, темир йўл транспортида 104,2 процент ўсди;

Халқ хўжалигида олинган фойда (таққослаб олинган нархларда)—116 процент; халқ хўжалигида иш ҳақи фонди — 107 процент; ижтимоий ишлаб чиқариш фондлари —107,3 процент; ишчи ва хизматчиларнинг пул билан олган ўртача иш ҳақи 104 процент; колхозчиларнинг меҳнат ҳақи — 106,8 процент; аҳоли жон бошига ҳисоблаганда меҳнаткашларнинг реал даромадлари — 105,2 процент; чакана товар обороти — 107,4 процент; аҳолига маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишлар ҳажми—114 процент; ташқи савдо обороти —111 процент; уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш — 101,5 процент;

Мактабгача тарбия муассасаларидаги болалар сони — 102,5 процент; куни узайтирилган мактаблар ва группалардаги ўқувчилар сони — 114 процент; олий ўқув юртларидаги студентлар сони — 100,7 процент; ўрта махсус билим юртларидаги ўқувчилар сони — 102 процент; олий ўқув юртларига студентлар қабул қилиш — 101,8 процент; ўрта махсус ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш — 102 процент; касалхоналардаги ўринлар сони — 104 процент.

1970 йил саккизинчи беш йилликнинг тугалловчи йили бўлди. Дастлабки якунлар КПСС XXIII съездининг Директивалари беш йиллик планнинг асосий социал — иқтисодий кўрсаткичлари бўйича муваффақиятли бажарилганлигини исбот қилади.

Миллий даромадни кўпайтириш, саноат ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажмини, транспортнинг барча турлари юк оборотини ошириш юзасидан берилган топшириқлар бажарилди. Меҳнаткашларнинг реал даромадларини, ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини, колхозчиларнинг меҳнат ҳақини чакана товар оборотини ошириш юзасидан беш йиллик план топшириқлари ортиғи билан бажарилди.

Саноатнинг баъзи тармоқларида ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш ва маҳсулотнинг айрим турларини тайёрлаш юзасидан беш йиллик план топшириқлари тўлиқ бажарилмади.

Саноат маҳсулотини реализация қилиш ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилигини ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди. Йиллик планда маҳсулот ишлаб чиқаришни 6,3 процент кўпайтириш кўзда тутилган эди, аслида эса маҳсулот ишлаб чиқариш 8,3 процент ортди. Пландан ташқари 7 миллиард сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилди ва реализация қилинди.

Саноатдаги энг муҳим тармоқларнинг маҳсулоти 1969 йилдагига нисбатан қуйидаги миқдорларда кўпайди: электр энергетика — 8 процент; ёқилғи саноати — 1 процент; Қора ва рангли металлургия — 6 процент; химия ва нефть химияси саноати — 12 процент, машинасозлик ва металл ишлаш — 11 процент, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза — қоғоз саноати — 7 процент, бинокорлик материаллари саноати — 9 процент, енгил саноат — 7 процент, озиқ-овқат саноати — 7 процент, маданий-маиший товарлар ва рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш — 13 процент.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасида ишлаган корхоналар бутун саноат маҳсулотининг 93 процентини ишлаб чиқарди ва фойданинг 95 процентини берди.

Барча умумиттифоқ ва иттифоқ—республика саноат министрликлари ва барча иттифоқдош республикалар ишлаб чиқариш йиллик планини тўла ва ошириб бажардилар.

Қуйидаги маълумотлар умуман мамлакатда маҳсулотнинг энг муҳим турлари қанча ишлаб чиқарилганлигини кўрсатади: 1970 йилда 740 миллиард киловатт-соат электр энергияси, 353 миллион тонна нефть, 200 миллиард куб метр газ, 624 миллион тонна кўмир, 85,9 миллион тонна чўян, 116 миллион тонна пўлат, 92,4 миллион тонна прокат, 1917 миллион метр (12,4 миллион тонна) пўлат қувур, 196 миллион тонна темир рудаси, 55,4 миллион тонна минерал ўғит (шартли бирликларда), ўсимликларни ҳимоя қилиш химиявий воситалари 292 минг тонна (шартли бирликларда), 1672 минг тонна пластик масса ва синтетик смола, 623 минг тонна химиявий тола ишлаб чиқарилди.

1970 йилда жами қуввати 16,2 миллион киловатт турбиналар, 10,6 миллион киловатт турбина генераторлари, 36,3 миллион киловатт ўзгарувчан ток электр двигателлари, 976 миллион сўмлик металл қирқувчи станоклар, 246 миллион сўмлик темирчилик — пресс машиналари, 3092 миллион сўмлик автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси приборлари, воситалари, 314 минг тонна металлургия ускуналари, 126 минг тонна нефть аппаратлари, 463 миллион сўмлик химия ускуналари ва уларнинг запас қисмлари, 916 минг дона автомобиль, 459 минг дона трактор, жами 2112 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари, 99,2 минг дона дон комбайнлар ишлаб чиқарилди.

Ўтган йили 289 миллион куб метр иморатбоп ёғоч (колхозлар тайёрлагандан ташқари) ташиб олинди, 4,2 миллион тонна қоғоз, 95,2 миллион тонна цемент ишлаб чиқарилди, 83 миллион куб метр йиғма темир-бетон, 43 миллиард дона иморатбоп ғишт тайёрланди.

6150 миллион квадрат метр ип газлама, 644 миллион квадрат метр жун газлама, 707 миллион квадрат метр зиғир толасидан тўқилган газлама ва 1146 миллион квадрат метр шойи газлама, 15,9 миллиард сўмлик кийим-кечак, 676 миллион жуфт чарм пойафзал ишлаб чиқарилди. 12,3 миллион тонна гўшт, 2,3 миллион тонна колбаса маҳсулотлари, 2,4 миллиард сўмлик озиқ-овқат балиқ маҳсулотлари, сутга айлантириб ҳисоблаганда 19,5 миллион тонна қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, 10,2 миллион тонна шакар, 2,8 миллион тонна ўсимлик мойи, 2,9 миллион тонна кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. 40,2 миллион дона соат, 7,8 миллион дона радиоприёмник ва радиола, 6,7 миллион дона телевизор, 4,1 миллион дона холодильник, 5,2 миллион дона кир ювиш машинаси, 843 минг дона мотоцикл ва мотороллер, 4,4 миллион дона велосипед ва мотовелосипед, 2,8 миллиард сўмлик мебель ишлаб чиқарилди.

Ахборотда бундай дейилади: масалан, электр энергияси шундан аввалгига нисбатан 51 миллиард киловатт-соат, 24 миллион тонна нефть, 17 миллиард куб метр газ, 16 миллион тонна кўмир, 4,3 миллион тонна чўян, 5,6 миллион тонна пўлат, 4,9 миллион тонна қора металл прокати, 98 миллион метр пўлат қувурлар, 9,4 миллион тонна темир рудаси, 9,5 миллион тонна минерал ўғит кўпроқ ишлаб чиқарилди. 1969 йилдагига нисбатан жун, зиғир толасидан тўқилган газлама ва шойи газлама ишлаб чиқариш 179 миллион квадрат метр, чарм пойафзал ишлаб чиқариш 40 миллион жуфт кўпайди.

(Давоми 2-бетда).

ЧЕҲРАСИДА табассум балқиб турган бу шижоаткорлар пойтахтимиздаги трикотаж фирмасининг ўраш участкасида ишлашади. Меҳнатсевар қизлар съездолди вахтасида туриб, кунлик топшириқларни ортиғи билан адо этишяпти. Суратда: чевар, илғор трикотажчилар ўтган бешйиллик якунларидан мамнун бўлиб суҳбатлашмоқдалар.

Т. НУРИДДИНОВ фотоси.

КВАРТАЛ ПЛАНИ СЪЕЗДГАЧА БАЖАРИЛАДИ

Тошкент заргарлик фабрикаси коллективи ҳар бир санани меҳнатда муносиб кутиб олишга одатланган.

Бу анъана бу йил ҳам давом этяпти. Ишчилар КПСС XXIII съезди директиваларини амалга ошириш учун курашиб, ўтган беш йилликда ажойиб муваффақиятни қўлга киритдилар.

Айниқса, тилла цехи аъзолари баракали меҳнат қилдилар. Заргарлар беш йилликка қўшимча 110 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Улар 1970 йил давлат планининг бажарилиши ҳақидаги ахборотни зўр хурсандчилик билан кутиб олдилар. Бунда уларнинг ҳам ҳиссаси бор. Эндиликда улар КПСС XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирмоқдалар.

— Биз,— дейди цех мастери Зоҳид Зиёдов,— биринчи кварталда 50 минг дона турли ҳил маҳсулотлар ишлаб чиқарамиз. Олган мажбуриятимизни 25 мартгача албатта уддасидан чиқамиз. Бу бизнинг КПСС XXIV съездига совғамиз бўлади.

М. ҲАКИМОВА.

ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИНИНГ МЕҲМОНЛАРИ

Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг бўлинмаларида Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг 53 йиллигига тайёргарлик бошланди. Шу кунларда узоқ жойлардаги гарнизонлар ҳарбий бўлинмаларининг клубларида бир группа Тошкент олимлари ижодий ҳисоб бермоқдалар. Улар солдат ва офицерларга Ўзбекистон фан арбоблари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съездига тайёргарликни янги муваффақиятлар билан нишонлаётганликларини гапириб бердилар. Ўзбекистон пойтахтининг санъат усталари, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг концерт бригадалари жангчилар ҳузурига меҳмон бўлиб келмоқдалар.

Тошкент округ офицерлар уйида шаҳар корхоналари илғорлари ва новаторларининг жанговар ҳамда сиёсий тайёргарлик аълочилари билан учрашуви бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТДАГИ ЙИҒИЛИШ

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари Цейлон тарихидаги шонли санани—ана шу мамлакат халқининг ўз мустақиллигини қўлга киритган куннинг йигирма уч йиллигини нишонладилар.

4 февралда Тошкентда бўлиб ўтган тантанали йиғилиш қатнашчилари цейлонлик дўстларга экономика ва маданиятни ривожлантиришда, тинчлик учун курашда янгидан-янги муваффақиятлар тиладилар. Цейлон-Совет дўстлиги уюшмаси номига йўлланган мактубда ана шу истаклар билдирилган.

(ЎзТАГ).

ХУРСАНДМИЗ

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат планини бажариш якунлари тўғрисидаги Марказий статистика бошқармасининг ахбороти ҳаммамизни қувонтирди. Бу ахборот мамлакатимиз халқларининг меҳнат ғалабалари якунидир. Саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданият соҳасида эришилган улкан ютуқларни кўриб беҳад хурсанд бўлдик.

Биз мамлакатимизда шундай ютуқларни қўлга киритишда оз бўлса ҳам ҳисса қўшганлигимиз учун хурсандмиз. Бултур бригадамизда пахта тайёрлаш плани 180 процент бажарилди. Ҳосилдорликни гектар бошига пландагидан 13 центнер оширишга эришдик. Энди биз партиямизнинг XXIV съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, эришган ютуқларимизни мустаҳкамлаймиз. Баҳорги экиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўрамиз.

Рашид ХОЖИБЕКОВ,
Бўка районидаги «Ленинизм» колхозининг бригада бошлиғи.

БЎСТОНЛИҚДАН ХУШХАБАРЛАР

КЎПЛАБ ГЎШТ ТОПШИРИЛМОҚДА

Йирик хўжаликлар — «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозида давлатга гўшт топшириш қизғин тус олган. Партиямизнинг навбатдаги съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, меҳнат қилаётган чорвадорлар ҳозиргача тайёрлов пунктларига 16 тонна семиз гўшт топширдилар.

Колхознинг бу ютуғида Н. Сотиболдиев, Б. Ражаматов каби бўрдоқибоқарларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Бу азаматлар зиммаларига олган 30 тонна гўшт топшириш планларини муддатидан илгари бажариш мақсадида 40 бош қорамол ҳамда 65 бош чўчқани гўштга топшириш учун ҳозирлик кўрмоқдалар.

10 МИНГ ДОНА ТУХУМ

Райондаги Калинин номли колхоз паррандабоқарлари съездолди социалистик мусобақасини янада авж олдириб, ажойиб меҳнат ғалабаларини қўлга киритишди. Улар партиямизнинг навбатдаги XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун ҳаракат қилиб, давлатга тухум сотиш бўйича белгиланган биринчи квартал планини муваффақиятли адо этдилар. Тайёрлов пунктига пландаги 10 минг дона тухум етказиб берилди.

Хўжалик паррандабоқарлари ҳозирги кунда 1000 товуқни парвариш қилиб, апрель ойи ҳисобига тухум топширишни давом эттирмоқдалар.

Ф. НУРМАТОВ.

КОЛХОЗ ФЕРМАСИДА

ТЎҚҚИЗИНЧИ бешйилликнинг дастлабки кунидан бошлаб Орджоникидзе районидаги «Маданият» колхози чорводорлари ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Улар илгари йўл қўйиб келинган камчиликларни тугатиш ва чорвачиликдан мўл маҳсулот олиш учун барча тадбирларни кўришаяпти. Суратларда: (чапда) молбоқарлардан К. Раҳматов, О. Жолмирзаев ва (ўнгда) Ш. Собиров ва Э. Тўлаев ўртоқлар.

Н. Абдурасулев фотолари.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЗАФАРЛИ ЯКУНЛАРИ

(Боши 1-бетда).

Саноатда меҳнат унумдорлиги шундан аввалги йилдагига нисбатан 7 процент ортди. Бутун маҳсулот ўсишининг 84 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилган. 1969 йилдагига нисбатан саноат корхоналарининг даромади 15 процент ортди. Фойда олиш плани ортиғи билан бажарилди.

Саноат йиллик планни умуман бажаргани ҳолда баъзи бир корхоналар ишлаб чиқариш планларини бажармай қолдилар. Каустик сода, олтингугурт кислотаси, нефть аппаратлари, химия ускуналари, тўқувчилик станоклари, иморатбоп ёғочлар, йиғма темир бетон, иморатбоп ғишт, ип-газлама ва зиғир толасидан тўқилган газлама, ички трикотаж, консервалар, холодильниклар ишлаб чиқариш бўйича топшириқ бажарилмади. Минерал ўғитлар, химиявий тола, жун газламалар ишлаб чиқариш бўйича ҳам топшириқ бирмунча бажарилмади. Ўтган йилда янги машиналар, ускуналар, аппаратларнинг қарийб 3 минг нусхаси ва приборларнинг бир мингга яқин янги хилининг конструкцияси ишлаб чиқилди. Эксплуатация ва техника иқтисодий кўрсаткичлари яхши бўлган тахминан 1500 буюмларнинг янги турини кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Шу билан бирга эски конструкция ва эски моделлардаги неча юзлаб буюмларни ишлаб чиқариш тўхтатилди.

Халқ хўжалигида тахминан, 3,4 миллион ихтиро ва рационализаторлик таклифлари жорий қилинди. Бунинг натижасида бутун йил давомида салкам 3 миллиард сўмлик тежаш имконияти туғилди.

Ўтган йили қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари яхши муваффақиятларга эришдилар, дейилади марказий статистика бошқармасининг ахборотида. КПСС Марказий Комитетининг 1970 йил Июль Пленумида қабул қилинган қарорлар қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга, колхоз ва совхозларнинг экономикасини янада мустаҳкамлашга ёрдам берди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг ҳажми 85,8 миллиард сўмлик бўлди ва 1969 йилдагига қараганда таққослама нархларда 6,9 миллиард сўмлик, ёки 8,7 процент кўпайди.

Дон харид қилиш давлат плани ошириб бажарилди. Давлат ресурсларига 73 миллион тонна дон топширилди.

Чорвачилик асосий маҳсулотларини харид қилиш плани ошириб бажарилди.

Колхозларнинг ялпи даромади ўтган йилдагига қараганда, 12 процент кўпайди.

Совхозларни тўла хўжалик ҳисобига ўтказиш давом эттирилди. Ўтган йили қарийб 5 минг совхоз, яъни мамлакатдаги ҳамма совхозларнинг тахминан 35 проценти, планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янгича шароитида ишлади. Ана шу совхозлар фойда олиш планини ортиғи билан бажардилар.

Умуман совхозлар йилни 3 миллиард сўмдан ортиқ фойда кўриб якунладилар.

Ўтган йилда давлат ва колхозлар қишлоқ хўжалигига, 19 миллиард сўм, яъни аввалги йилдагидан 10 процент кўп капитал маблағ сарфладилар.

СССР Марказий Статистика Бошқармасининг ахборотида яна бундай дейилади: ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти 3820 миллиард тонна километрга етди ва 1969 йилдагига нисбатан 6,9 процент кўпайди.

Ўтган йили капитал қурилишнинг катта программаси амалга оширилди. 400 га яқин янги йирик давлат саноат корхоналари, шунингдек ишлаб турган корхоналарда кўп миқдорда янги цехлар ва участкалар ишга туширилди. Бундан ташқари ишлаб турган корхоналарда ишлаб чиқаришни механизациялаш ва интенсивлаш, технология жараёнларини яхшилаш, машина-ускуналарни модернизациялаш ва бошқа ташкилий техникавий тадбирларни амалга ошириш йўли билан ишлаб чиқариш қувватларини кўпайтиришга эришилди.

Пул билан таъминланадиган ҳамма манбалар ҳисобига асосий фондларни ишга тушириш 11 процент кўпайди.

Қурилиш-монтаж ташкилотларини планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказиш бошланди. Янги системага ўтган ташкилотлар қурилиш-монтаж ишларини тугатиш ва фойда олиш юзасидан ўзлари учун белгиланган планларни бирмунча ортиғи билан бажардилар.

Ахборотда ўтган йили ишга туширилган энг йирик корхоналар ва объектларнинг номи кўрсатилган, жумладан Красноярск ГЭСида ўнинчи турбина ишга туширилди. Бунинг натижасида гидростанциянинг қуввати 5 миллион киловаттга етди. Энди Красноярск ГЭСи дунёда энг катта ГЭС бўлиб қолди. Иссиқлик электр станцияларида ҳар бири 300 минг киловатт қувватли 19 та энергетик блок ишга туширилди. Полоцк, Кременчуг. Омск нефтни қайта ишлаш заводларида, Стерлитамоқдаги синтетик каучук заводида, нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноатининг бошқа корхоналарида янги қувватлар ишга солинди. Павлодар областида йилига 5 миллион тонна кўмир берадиган 5/6 Иртиш кўмир разрези. Чита областидаги Харанорск разрези, Кировоград областидаги Сморозов разрези ишга туширилди. Волжск қувур заводи, Днепровск кон бойитиш комбинати. «2000» энг йирик стани ва Ново-Липецк металлургия заводидаги кокс батареяси, Ачинск комбинати ва Олмалиқ рух заводи. Могилев сунъий толалар комбинати ва Сокальск химиявий толалар заводи, трактор запас қисмлари ишлаб чиқарувчи Ровно заводи, Фрунзедаги парма заводи. Белебей автонормал заводи ва бошқа кўпгина корхоналар ишлаб турган корхоналар қаторига ўтдилар.

Янги Гурьев—Астрахань темир йўли фойдаланишга топширилди.

Қишлоқ хўжалигида давлат ва колхозлар маблағи ҳисобига ўтган йили қуйидаги янги ишлаб чиқариш объектлари ва қувватлари қурилди ҳамда фойдаланишга топширилди: қора молларни сақлаш учун 3,6 миллион қора мол сиғадиган молхона, 4,2 миллион чўчқа сиғадиган молхона, 5,6 миллион қўй ва эчки сиғадиган молхона ва 26 миллион парранда боқиладиган паррандахона чорвачилик бинолари; 5 миллиондан ортиқ товуқ боқиш учун парранда фабрикаси ва гўшт учун боқиладиган йилига 15 миллион жўжа сиғадиган катта парранда фабрикалари ишга туширилди. Қарийб 40 минг гектар янги ўзлаштирилган ерлар фойдаланишга топширилди.

Пул билан таъминланадиган ҳамма манбалар ҳисобига халқ хўжалигига сарфланадиган капитал маблағ 80 миллиард сўмни ташкил этди, жумладан давлат капитал маблағи, 68,7 миллиард сўмни ташкил этди. 1969 йилдагига нисбатан капитал маблағ сарфлаш 9 процент кўпайди.

Истеъмол ва жамғарма учун фойдаланилган миллий даромад бир йил ичида 8,5 процент кўпайди.

Халқ хўжалигида ишчи ва хизматчиларнинг ўртача йиллик сони 90,2 миллион кишига етди ва бир йил мобайнида 2,3 миллион киши ёки 2,5 процент кўпайди.

1970 йилда ундан аввалги йиллардаги каби мамлакатда ишсизлик бўлмади. Айрим тармоқларда ва районларда ишчи кучининг халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган ўртача ойлик иш ҳақи 122 сўмга етди ва 4 процент кўпайди; ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган ҳақ ва имтиёзларни қўшиб ҳисоблаганда иш ҳақи 1969 йилдаги 158 сўм ўрнига 164 сўмга етди. Колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 6,8 процент ошди.

Аҳолининг ижтимоий истеъмол фондларидан олинган тўловлари ва имтиёзлари қарийб 64 миллиард сўмга етди ва ўтган йилдагига нисбатан 7,3 процент кўпайди. Бепул ўқитиш, медицина ёрдами кўрсатиш, пенсиялар, нафақалар, стипендиялар тўлаш, санаторий ва дам олиш уйларига текин ёки имтиёзли путёвкалар, отпуска пуллари бериш, болалар боғчалари ва яслилари ҳамда социал-маданий хизмат кўрсатишнинг бошқа формаларини таъминлаш ана шу фондлар ҳисобига бўлди. Колхозчилар Бутуниттифоқ учинчи съездининг қарорига мувофиқ колхозчиларга социал страхование тўлаш жорий этилди. Бунда колхозчиларнинг вақтинчалик меҳнатга яроқсиз бўлиб қолган пайтларида нафақалар тўлаш ва санаторий-курортларга юбориб туриш кўзда тутилган.

Меҳнатлашларнинг реал даромадлари аҳоли жон бошига ҳисоблаганда бир йил ичида 5,2 процент ошди.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти 153,6 миллиард сўмга етди ва ўтган йилдагига нисбатан таққосланган нархларда 7,4 процент кўпайди.

Товар обороти анча ўсганлигига қарамай, аҳолининг гўшт, сельд балиғи ва бошқа баъзи бир саноат молларига бўлган эҳтиёжи тўла қондирилмади.

Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш 1969 йилдагига нисбатан 14 процент ўсди. Бир йил мобайнида аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг тармоқлари 7,5 мингта кўпайди. Маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг кўпайганлигига қарамай, бу корхоналар ҳали ҳам етишмаётир, айниқса, қишлоқ жойларида тахчил.

Мамлакат экономикасининг муваффақиятли ривожланиши, чакана товар оборотининг ўсиши ва аҳолига кўрсатилаётган хизматнинг ортиб бораётганлиги пул муомаласининг барқарорлигини таъминлади.

Мамлакатнинг шаҳар ва қишлоқ жойларида 2 миллион 280 минг янги шинам квартиралар ҳамда жами фойдали сатҳи 105 миллион квадрат метр ҳажмдаги якка тартибда қурилган уй-жойлар фойдаланиш учун топширилди. Бу 3 миллион оилага ёки 11,2 миллион совет гражданига яшаш шароитини яхшилаш имконини берди. Ўтган йилда давлат ва колхозлар маблағи ҳисобига 1,6 миллион ўқувчи учун янги умумий таълим мактаблари, 475 минг ўринли мактабгача болалар муассасалари, кўп миқдорда касалхона ва поликлиникалар ҳамда бошқа маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари қурилди. Шу билан бирга турар жой ва маданий-маиший қурилиш плани умуман халқ хўжалиги бўйича, шунингдек кўпгина иттифоқдош республикалар, министрликлар ва идоралар бўйича тўлиқ бажарилмади.

Халқ маорифи, фан ва маданиятни ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришилди.

Совет Иттифоқи аҳолисининг умумий сони 1971 йил 1 январига келиб 243,9 миллион кишини ташкил этди. (ТАСС).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИНГ ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАРИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика бошқармасининг ахборотида республика халқ хўжалигини ривожлантириш 1970 йил Давлат планининг бажарилиши якунлаб берилган.

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, ўтган йили ижтимоий ишлаб чиқаришни анча ривожлантиришга ва халқ моддий фаровонлиги янада оширишга эришдилар.

Республика саноат ходимлари маҳсулот реализация қилиш, шунингдек энг муҳим маҳсулотларнинг кўпчилигини ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган планни ва социалистик мажбуриятларни муддатдан олдин, 22 декабрда бажардилар. Йиллик пландан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, реализация қилинди, ишлаб чиқариш ҳажми 1969 йилга нисбатан тўққиз процентдан зиёд ўсди. Саноатнинг айрим тармоқларида ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни ўстириш суръатлари 1969 йилга нисбатан қуйидагича бўлди: Ўсиш суръати электр энергетикада 115 процент, ёқилғи саноатида 104 процент, шу жумладан, газ саноатида 105 процент, қора ва рангли металлургияда 112 процент, химия ва нефть химияси саноатида 118 процент, машинасозлик ва металл ишлашда 108 процент, бинокорлик материаллари саноатида 119 процент, енгил саноатда 107 процент, озиқ-овқат саноатида 110 процент бўлди.

Тошкент шаҳри, республиканинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССР саноати саноат маҳсулотини реализация қилиш планини ошириб бажарди.

1969 йилга нисбатан 1,3 миллиард кубметр кўп газ қазиб олинди, 2,5 миллиард киловатт-соат электроэнергия ҳосил қилинди, 99 минг тонна кўп моногидрат олтингугурт кислотаси, 627 минг тонна кўп минерал ўғит, 5,9 минг дона кўп электр пайвандлаш ускуналари, 1,2 миллион сўмлик кўп автоматлаштириш приборлари, воситалари ва уларнинг запас қисмлари, 1,8 миллион сўмлик кўп тўқимачилик саноати технология ускуналари ва запас қисмлари, 169 дона кўп экскаватор, 3,7 миллион сўмлик кўп қишлоқ хўжалик машиналари, 416 минг куб метр кўп йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари, 258 миллион дона кўп иморатбоп ғишт, 130 минг тонна кўп пахта толаси ва бошқа кўпгина турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кўпайди: тайёр шойи газламалар ишлаб чиқариш 1,9 миллион квадрат метр, ички ва устки трикотаж ишлаб чиқариш 4,9 миллион дона, колбаса ишлаб чиқариш 4,7 минг тонна, давлат ресурслари хом ашёсидан ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш 18,7 минг тонна, консерва ишлаб чиқариш 30,9 миллион шартли банка, маданий-маиший ва рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш 17 миллион сўмлик миқдорда кўпайди.

Республика саноат корхоналарининг коллективлари 1970 йилда ускуналардан, хомашё ва материаллардан фойдаланишни яхшилаш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва ишлаб чиқариш рентабеллигини ошириш соҳасидаги ишларини давом эттирдилар. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилга нисбатан салкам 7 процент ўсди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қарашли халқ хўжалигида ҳам, саноатда ҳам фойда олиш 1969 йилга нисбатан анча кўпайди.

План умуман ошириб бажарилгани ва саноат корхоналарининг жуда кўпчилиги планни уддалагани ҳолда. деб таъкидланади Ўзбекистон ССР Марказий Статистика бошқармасининг ахборотида, уларнинг айримлари маҳсулотни реализация қилиш, энг муҳим турдаги буюмларни натурал ҳолда ишлаб чиқариш планини бажармадилар, саноат маҳсулотининг умумий ҳажмини, меҳнат унумдорлигини камайтирди, товар маҳсулот таннархининг қимматлашиб кетишига йўл қўйди, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан яхши фойдаланмади ва янги ишга туширилган қувватларни суст ўзлаштирди.

1970 йилда республикада халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида техникани янада тараққий эттириш тадбирлари амалга оширилди. Рационализаторлар ва ихтирочиларнинг юксак ижодий активлиги халқ хўжалигида техникани янада тараққий эттиришга кўп даража ёрдам берди. 1970 йилда республика халқ хўжалигида жорий этилган 30 мингдан ортиқ таклиф 45 миллион сўмни тежаб қолиш имконини берди.

Марказий Статистика бошқармасининг ахборотида яна бундай дейилади: Республика қишлоқ хўжалиги ходимлари партия XXIII съездининг ҳамда КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумларининг қарорларини амалга ошириб, 1970 юбилей йилида қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга эришдилар. Экин майдонларини кенгайтириш, қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ҳамда чорва ва парранда маҳсулдорлигини ошириш йўли билан деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш кўпайтирилди. Республика пахтакорлари давлатга пахта топшириш йиллик планини 1970 йил 24 октябрда бажариб, айниқса катта муваффақиятларга эришдилар. Оширилган социалистик мажбуриятлар ҳам бажарилди. Бутун пахтачилик тарихида биринчи марта давлатга 4 миллион 667,7 минг тонна пахта сотилди. Ўтган беш йиллик мобайнида давлатга аввалги беш йилдагига нисбатан 3 миллион 244 минг тонна кўп пахта сотилди. Қорақалпоғистон АССР ва республиканинг ҳамма областлари пахтачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришдилар.

1969 йилга нисбатан республикада дон, картошка, мева, узум етиштириш кўпайтирилди.

Ҳамма категориялардаги хўжаликларда маҳсулдор чорва туёғи 1969 йилга нисбатан ошди: қорамоллар 2 процент, чўчқалар 22 процент, қўйлар ва эчкилар 9 процент кўпайди Айни вақтда сигирлар бир мунча камайди.

Колхоз ва совхозларда гўшт етиштириш 1969 йилга нисбатан 2 процент, сут етиштириш 12 процент, тухум етиштириш 47 процент ортди.

Дон, шоли, сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари, ҳўл мева, узум, чорва ва парранда, сут, тухум, пилла, жун харид қилиш йиллик планлари бажарилди. 1970 йилда харид қилинган кўпчилик қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳажми 1969 йилдагидан анча кўпайди

Давлат ва колхозларнинг қишлоқ хўжалигига сарфлаган капитал маблағлари 1970 йилда 974 миллион сўмни ташкил қилди ёки 1969 йилга нисбатан 15 процент ошиқ бўлди. Республикада сув хўжалиги қурилишига сарфланаётган маблағ анча кўпайтирилди. Катта Андижон канали, Аму-Қоракўл ва Сайёт машина каналлари, бир қанча катта коллекторлар, насос станциялари ва бошқа объектлар қуриб битказилди.

Мирзачўлда ва Қарши чўлида, Фарғона ва Сурхон-Шеробод водийларида, Амударёнинг этакларида ва бошқа жойларда ерларни суғориш борасида катта аҳамиятга эга бўлган ишлар қилинди.

1970 йилда республика қишлоқ хўжалигига 17,2 минг трактор, 3 минг юк автомобили ва ихтисослаштирилган автомобиль, 584 та ғалла комбайни, силосбоп экинлар ҳосилини ўриб-йиғиб берадиган 471 комбайн, 7,4 мингта трактор плуги, 3,5 мингта пахта териш машинаси, 13,6 мингта культиватор, 5,9 мингта сеялка, 3,6 мингта ўроқ машинаси, 1,7 мингта универсал погрузчик ва бошқа кўпгина машиналар етказиб берилди.

Республика қишлоқ хўжалиги 3 миллион 496 минг тонна ёки аввалги йилдагига қараганда 207 минг тонна кўп минерал ўғит олди.

Транспорт ходимлари янги-янги муваффақиятларга эришдилар. Ўрта Осиё темир йўли, шунингдек унинг Ўзбекистон территориясидаги бўлимлари юк ташиш йиллик планини 102 процент бажарди. Вагонлардан фойдаланиш анча яхшиланди, юк вагонларнинг обороти тезлаштирилди, уларнинг иш унуми оширилди.

Умум фойдаланаётган автомобиль транспорти юк ташиш йиллик планини 106 процент бажарди. Автобусларда ташилган пассажирлар 1 миллиард кишидан ошиб кетди ёки 1969 йилдагига нисбатан 18 процент кўпайди. Бироқ пассажирлар ташишнинг йиллик плани бироз бажарилмай қолди.

Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармаси пассажир обороти йиллик планини 101 процент, пассажирлар ташиш йиллик планини 103 процент бажарди. Шу билан бирга юк, почта ташиш ҳамда экинларга авиация ёрдамида дори сепиш йиллик планлари бироз бажарилмай қолди.

1970 йилда республикада катта ҳажмда капитал қурилиш ишлари олиб борилди. Бултур барча молиявий манбаълар ҳисобидан қилинган капитал сарфлар 3,06 миллиард сўмни ташкил қилди ёки 1969 йилдагига нисбатан 9 процент кўпроқ бўлди. Давлат капитал маблағлари ҳисобига ишга туширилган асосий фондлар 2,36 миллиард сўмга етди ёки 1969 йилдагига нисбатан 17 процентдан кўпроқ бўлди.

Бултур анчагина кўп янги саноат корхоналарини қуриш, ишлаб турганларини реконструкция қилиш ва кенгайтириш давом эттирилди. Электр энергетика, машинасозлик саноатида, рангли металлургия ва қурилиш материаллари саноатида, шунингдек енгил саноатда ва озиқ-овқат саноатида янги қувватлар ишга туширилди. Тошкент ГРЭСида ва Чорвоқ ГЭСида янги турбиналар ишга туширилди, электр линиялари анча узайтирилди. Олмалиқ рух заводи мисли кўрилмаган қисқа муддат ичида қуриб битказилиб, фойдаланишга топширилди.

Капитал қурилиш ишларини республиканинг давлат пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотларининг кенг шахобчалари бажариб турди.

Узколхозстрой ташкилотлари ўз кучлари билан адо қилаётган пудрат ишлари йиллик плани 112 процент бажарилди.

Дастлабки маълумотларга қараганда, бултур қурилишда меҳнат унумдорлиги 9 процент ошди.

Халқнинг моддий фаровонлиги ва маданий даражаси кўтарилди. Юбилей йилида миллий даромад 1969 йилдагига нисбатан 15 процент кўпайди.

Бултур халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчиларнинг ўртача йиллик сони қарийб 2,7 миллион кишини ташкил этди ва 1969 йилдагига нисбатан 5 процент кўпайди. Республика халқ хўжалигида ишлаб турган олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассислар кўпайди.

Бултур бошқарув аппаратини такомиллаштириш тадбирлари амалга оширилди, бошқариш аппаратлари ҳаражатларини қисқартириш натижасида 1970 йилга ҳисоблаганда жами 52 миллион сўмдан кўпроқ маблағ тежалди.

Қурилиш материаллари саноатида, шунингдек, қурилишда ва ремонт қурилиш ишларида ишлаб турган ходимларнинг ўртача маош оладиган категорияларига тўланаётган иш ҳақини ошириш бултур ҳам давом эттирилди.

Республика халқ хўжалигида ишлаб турган ҳар бир кишининг пул билан оладиган бир ойлик ўртача иш ҳақи бир йил ичида 3,6 процент ошди.

Пенсиялар, стипендиялар, бепул медицина ёрдами, санаторийлар ва дам олиш уйларига бепул имтиёзли шартлар билан бериладиган йўлланмалар ҳамда болалар муассасаларида болаларни тарбиялаш, бепул ўқитиш ва бошқа ишлар тариқасида аҳолининг ижтимоий фондлардан олган тўловлари ва имтиёзлари бултур тахминан 2231 миллион сўмни ташкил этди ёки 1969 йилдагига нисбатан 8,5 процент кўпайди.

Меҳнаткашларнинг реал даромадлари ошганлиги сабабли аҳолининг омонат кассаларига қўйган пуллари 225,6 миллион сўм кўпайди.

Бултур давлат ва кооператив савдо ташкилотлари 5046 миллион сўмлик ёки 1969 йилдагига қараганда 9 процент кўп мол сотди. Аммо аҳолининг баъзи молларга бўлган эҳтиёжи тўла равишда қондирилмади.

Савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг шахобчалари кенгайтирилди, бу корхоналарни энг янги ускуналар билан таъминлаш яхшиланди.

Бултур республикада кўпгина уй-жой ва маданий қурилиш бинолари битказилганлигига қарамай ушбу объектларни қуриш плани тўла бажарилмай қолди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш йиллик плани умуман республика бўйича 101 процент бажарилди. Бироқ, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари шахобчаларини ривожлантириш айниқса қишлоқ жойларида суст бормоқда, кўрсатилаётган хизматнинг даражаси ва сифати эса аҳолининг талабини ҳали ҳам қондираётгани йўқ.

1970 йилда шаҳар ва қишлоқларни янада ободонлаштириш, уй-жой бинолари ва коммунал маиший корохоналарини газлаштириш ишлари олиб борилди.

Халқ маорифи, фан ва маданиятни ривожлантиришда янги муваффақиятлар қўлга киритилди. Ўқишнинг ҳар хил турларига тортилган кишилар 4 миллион кишидан ошиб кетди. 1970 йилда 177 минг йигит-қиз ўрта мактабларни тамомлаб, етуклик аттестати олди. шулардан 37 минг киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки мактабларда ўқиб ўрта маълумот олди.

Олий ўқув юртларида 398 минг студент ўқиб турибди. Бултур шу ўқув юртларини 75 минг киши битириб чиқди.

Илмий ва илмий педагогик кадрлар сони кўпайди. 1970 йилнинг охирига келиб илмий ходимларнинг умумий сони 26 минг кишига етди.

Маданий-оқартув ва медицина муассасалари шахобчаларини кенгайтириш давом эттирилди.

1971 йилнинг 1 январида Ўзбекистон ССР аҳолисининг сони 12,3 миллион кишига етди.

(ЎзТАГ).

17 апрель — Коммунистик шанбалик куни. Тошкентдаги «Юлдуз» тикувчилик фирмаси коллективи москвалиқлар ташаббусига қўшилиб, 17 апрель куни коммунистик шанбаликда қатнашишга қарор қилди. Шу куни тушган маблағ тўққизинчи беш йиллик фондига топширилади. Суратда: коллектив аъзоси комсомол қиз Ҳолида Акбарова. У кунлик топшириқни 1,5 марта ошириб адо этмоқда.

А. Авазов фотоси, (ЎзТАГ).

Чирчиқ шаҳридаги ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинатининг қолипчиси М. Самсонова кўп йиллардан бери муносиб шогирдлар тайёрлаяпти. Унинг ўндан ортиқ шогирди. ҳозир комбинатда мустақил меҳнат қилаяпти.

Суратда: илғор ишчи М. Самсонова ўз шогирди Марҳамат Усмонова билан.

В. Сироткин фотоси.

ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Бош министр ва мудофаа министри, Араб Социалистик уйғониш партияси муваққат маҳаллий раҳбарлигининг аъзоси Ҳафиз Асат бошчилигидаги Сурия Араб Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан 1 февралдан 3 февралгача СССРда расмий дўстлик визити билан меҳмон бўлиб турди.

Совет ва Сурия раҳбарлари ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Музокаралар вақтида СССР билан Сурия Араб Республикаси ўртасидаги икки томонлама муносабатларга доир масалалар ва ҳозирги халқаро аҳволнинг иккала томонни қизиқтирувчи масалалар қараб чиқилди.

Ҳар иккала томон, дейилади ахборотда, Сурия Араб Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг Совет Иттифоқига қилган ушбу визитини иккала мамлакат ва унинг халқлари ўртасида тобора мустаҳкамланиб бораётган дўстона муносабатларни янада ривожлантириш ва кенгайтириш йўлида, Яқин Шарқда ва бутун дунёда адолатли тинчлик учун курашда қўйилган муҳим қадам деб ҳисоблайдилар.

(ТАСС).

ТАСС БАЁНОТИ

Кейинги кунларда Ҳинди-Хитойдаги вазият кескин чигаллашиб кетди. Сайгоннинг қуруқликдаги қўшинларидан анчагина миқдори АҚШ қуролли кучлари мадади билан Лаосга бостириб кирганлиги тўғрисида хабарлар олинмоқда. Америка авиацияси Лаос территориясига ҳар куни ёпирилиб қилаётган ҳужумларда «В—52» оғир бомбардимончилар қатнашмоқда.

АҚШ ва унинг гумашталари уруш алангасини Лаос территориясига ёйганлиги агрессия ҳаракати бўлиб. БМТ уставини яна бевосита бузишнинг, халқаро ҳуқуқ принципларини қўпол равишда таҳқирлашнинг ўзгинасидир. Бу ҳаракатлар АҚШ ҳам қатнашган Женева битимлари яна бузилганлигини ҳам билдиради. Америка маъмурияти бошқа давлатларнинг суверенитети ва мустақиллигини нақадар андишасизларча поймол қилаётганлигини, у халқаро Шартномалар ва битимлар юзасидан АҚШ ўз зиммасига олган мажбуриятларни нақадар ҳаёсизларча бузаётганлигини ана шу ҳаракатлар яна бир карра кўрсатиб турибди.

АҚШдаги муайян доиралар Вьетнам халқининг, Камбоджа ва Лаос ватанпарварларининг шиддатли зарбасига дуч келиб, ўз ишларини Лаосдаги агрессияни кенгайтириш орқали эпақага келтириб олишни, Ҳинди-Хитойдаги қудратли озодлик ҳаракатини тўхтатиб қўйишни ва орқага улоқтириб ташлашни, ана шу райондаги мамлакатларга янги мустамлакачилик тартибларини зўрлаб қабул қилдиришни умид қилмоқдалар.

АҚШнинг янги агрессив ҳаракатлари Ҳинди-Хитойдаги вазиятни янада ва бунинг устига таҳликали равишда чигаллаштириб юборади. Шу мамлакатдаги аҳволни тинч бартараф этиш йўлларини қидириб топиш мақсадида Лаосдаги сиёсий кучлар ўртасида бошланган музокараларни бу ҳаракатлар хавф остида қолдиради.

Совет Иттифоқида АҚШнинг ва сайгонлик қўғирчоқ қўшинларнинг Лаосга қуролли бостириб кирганлиги қаттиқ қораланмоқда. Шу нарса тамомила равшандирки, АҚШ интервенциячилари билан уларнинг сайгонлик қўғирчоқлари дунёнинг шу районидаги агрессия ҳаракатларини давом эттириб кенгайтираётганлиги ўз озодлиги, мустақиллиги ва ўз тақдирини ўз истагига кўра белгилаш ҳуқуқи учун кураш олиб бораётган Ҳинди-Хитой халқларининг тобора қақшатғич зарбасига учрайбериши муқаррар.

Ҳинди-Хитой халқларининг озодлик курашини бостириш йўлида империалистлар қилаётган уринишлар мағлубиятга маҳкум эканлигига шак-шубҳа йўқ. Ҳинди-Хитой проблемаларини ҳал этмоқ учун масалани Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқлари миллий манфаатларига мос бўлиб тушадиган, уларнинг ўз уйида суверен хўжайин бўлишдан иборат шак-шубҳасиз ҳуқуқини инобатга оладиган тарзда сиёсий йўл билан бартараф қилишга эришиш зарур. Лаосдаги ва умуман бутун Ҳинди-Хитойдаги вазият янада кескинлаштириб юборилганлиги учун бўлган масъулиятнинг бутун оғирлиги Америка Қўшма Штатларининг ҳукмрон доиралари зиммасига тушади. Бошқа эрксевар халқлар каби совет халқи ҳам агрессорларнинг қонли жиноятларига лаънат айтади ва бу жиноятларни тўхтатилишини талаб қилади. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг халқлари, ер юзидаги барча тинчликсевар кучлар Ҳинди-Хитой халқларининг адолатли курашини ҳамиша қўллаб-қувватлаб келмоқдалар.

УНУМЛИ МЕҲНАТ—КАТТА ДАРОМАД

Кечагина колхоз бухгалтериясида сўнгги ҳисоб- китоб ишлари тугалланди. Далаларда, боғларда, фермаларда қилинган бир йиллик меҳнат натижалари кундалик қоғозлардан катта дафтарларга кўчирилди. Чўт доналари бир-бирига қўшилиб, рақамлар ортиб, минглар юзларни, миллионлар юз мингларни босиб ўтади. Деҳқонлар, боғбонлар, соҳибкорлар, чорвадорлар бунинг учун қанча-қанча тер тўкдилар, илк баҳор изғиринига, саратон жазирамасига, кузнинг қировли куппарига бардош бердилар, меҳнат қилдилар, курашдилар. Граммлар тонналарни ҳосил қилгани каби, мана бугун бухгалтерия дафтарида сўмлар миллионларни жам этмоқда.

Бухгалтерия дафтаридаги рақамлар, яъни қилинган ишларнинг натижалари колхозчилар умумий йиғилишида ҳисоб бераётган колхоз раиси Сидиқ Муҳаммаджоновнинг докладида ўз аксини топган. Раис беш йиллик якуни ҳақида тўхталиб ўтади: саккизинчи беш йиллик давомида ҳамма соҳадаги планлар муваффақиятли адо этилган, 28 минг 814 тонна маҳсулот етказиб берилган. Чорвачилик соҳасида ҳам қувончли натижаларга эришилган.

Колхоз аъзолари юбилей йилини кўнгилдагидек якунлаш учун фидокорона меҳнат қилдилар. Улар сабзавотчилик, боғдорчилик, полизчилик маҳсулотларини кўпайтириш учун курашдилар, фермадаги ишларни яхшилаш тадбирларини кўрдилар. Шу беш йиллик давомида ва айниқса ўтган йили колхоз правлениеси ва партия ташкилоти чорвачиликка эътиборни кучайтирди. 1971 йилнинг дастлабки ойлариданоқ сут соғиб олиш бултурги шу вақтдагига қараганда кескин кўпайди. Молларни бўрдоқига боқишга алоҳида эътибор берилганлиги, туфайли гўштга топширилган икки ёшли бузоқларнинг тирик вазни 350 килограммдан ошиб кетди. Давлатга юқори семизликда гўшт топширилганлиги учун колхоз катта фойда олмоқда.

Қишлоқ хўжалик экинларидан олинган ҳосил ҳам қувончли. 11 минг 825 тонна ўрнига 12 минг 363 тонна маҳсулот йиғиштириб олинган. Иброҳим Нурхўжаев, Наъмат Расулов, Ислом Баҳромов, Дадажон Раҳимов ўртоқлар бошчилик қилаётган далачилик бригадалари экинлардан мўл ҳосил етиштиришда, давлат планлари ва социалистик мажбуриятларни бажаришда айниқса ғайрат кўрсатмоқдалар. Худайназар Умаров бошчилик қилаётган бригада соҳибкорлари эса гектаридан 17,5 тоннадан узум етиштирдилар.

Лекин, колхоз Маҳкам Ҳидоятов, Фатхилла Нуриллаев ўртоқлар бошчилик қилган бригадалар ишидан хурсанд эмас. Суви, ери, қўлидаги имкониятлари бир хил бўлишига қарамай шу бригадаларда ишлаб чиқариш планлари ҳам, давлатга маҳсулот сотиш топшириқлари ҳам ёмон бажарилди. Докладда ва музокарага чиққан кишиларнинг сўзларида ана шу бригадалар ернинг умрини бекорга ўтказмоқдалар, деб қаттиқ танқид қилинди.

КОЛХОЗ ҲИСОБОТ ЙИҒИЛИШИДАН

Ҳисобот йиғилишида қизиқ ва ибратли фактлар келтирилди.

Колхозда 27 та автомашина бор. Ана шулар йил давомида 648 минг километр йўл босиши керак. Ҳақиқатда 637 минг 612 километр йўл юрилибди. Натижада сарфланиши керак бўлган 12 минг 798 сўм ўрнига 7418 сўм сарфланиб, 5380 сўм иқтисод қилиб қолинибди. Ана шу пулнинг 50 проценти шоферларга тақсимлаб берилган. Бунда машиналарнинг сақланиши, кам ремонт қилинганлиги ҳисобга олинган, албатта. Шофёрлардан К. Йўлдошев, О. Қурбонов, И. Муҳаммаджонов, С. Рўзиев, Қ. Расулов, Қ. Ортиқов ва бошқа ўртоқлар машиналардан фойдаланишда айниқса намуна кўрсатдилар.

Етиштирилган маҳсулотни ўз вақтида, сифатини йўқотмаган ҳолда харидорга етказиб бериш, сабзавотчилик колхозлари учун айниқса муҳим иш. Бу соҳада ҳам хўжаликда кўнгилдагидек ишлар қилинганки, Чилонзор райпишчеторгининг колхозга кўрсатган дўстона ёрдами жуда характерлидир. Колхоз бу йил кўп маҳсулотини дала — дўкон усулида аҳолига етказиб берди. Райпишчеторг ходимлари янги узилган сабзавот маҳсулотлари ва меваларни ўз вақтида олиб кетиб турдилар. Бундан колхоз ҳам, савдо ходимлари ҳам, аҳоли ҳам мамнун.

Меҳнат натижаси суммаларда ўз ифодасини топганда ҳаммани қувонтирди. Колхоз бултур мўлжалдаги 1 миллион 73 минг 20 сўм ўрнига 1 миллион 278 минг 935 сўм даромад олган. Колхозчиларнинг бир кунлик иш ҳақи ўртача 5 сўм 27 тийинданга тўғри келган. Ваҳоланки, ўтган беш йилликнинг дастлабки йилида даромад бундан анча оз эди.

Колхозда бир гектар ердан олинадиган даромад йил сайин ўсиб бораётганлиги айниқса қувончлидир. 1965 йилда гектаридан 972 сўм даромад қилинган бўлса, ўтган йили бу миқдор 1620 сўмни ташкил этди. Улар ердан олинадиган даромадни кўпайтириш, 1975 йилга бориб колхозчиларнинг бир кунлик иш ҳақини 7 сўмга етказиш, гектаридан олинадиган пулни 2200 сўмга кўтариш режаларини белгилаб, тегишли тадбирларни амалга ошираётирлар.

КПСС XXIV съезди бўладиган йилда колхозчиларнинг мақсади ҳосилдорликни ҳамма экинлар бўйича кескин ошириш, узум ва мевани кўпайтириш, чорвачилик маҳсулотларини бундан ҳам кўпроқ етиштириш, саноат шаҳарлари меҳнаткашлари талабини мумкин қадар тўла қондиришдан иборатдир.

Калинин районидаги «Ленин йўли» колхози ҳисобот йиғилишида қишки-кўкламги ишларни кучайтириб юбориш, сабзавот экинлари кўчатини яхши парвариш қилиб, съезд очиладиган кунгача дала ишларини кучайтириш тадбирлари белгиланди.

С. МАҲКАМОВ.

Янгийўл районидаги Собир Раҳимов номли колхоз деҳқонлари ўтган бешйилликни муваффақиятли якунладилар. Суратда: колхоз раиси У. Ҳасанов, экономист Е. Кауменов, ветеринария врачи М. Нахалбоев ва халқ контроли группасининг раиси Муталиев ўртоқлар янги тўққизинчи бешйиллик плани режалари ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

РУМИН ХАЛҚИГА ТАБРИК

Тошкент жамоатчилиги вакилларининг 3 февралда бўлиб ўтган йиғилиши Совет Иттифоқи билан Румыния Социалистик Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартнома имзоланган куннинг 23 йиллигига бағишланди.

Нотиқлар румин халқига социалистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятлар тиладилар. Улар ишонч билдириб айтдиларки, Румыния билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона муносабатлар ва қардошларча ҳамкорлик марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принциплари асосида, ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида, социализм ва тинчлик иши йўлида доимо ривожланиб бораверади. Шу шонли сана муносабати билан Совет Иттифоқи билан дўстона алоқалар Румыния уюшмасининг Бош кенгашига табрик мактуби юборилди.

(ЎзТАГ).

ЁДГОРЛИК

Товоқсойдаги кексалар уйига кирган кишининг эътибори энг аввал девордаги устод Навоий расмига тушади. Шоир қўлида янги битилган девони билан гўё сиз томон юриб келаётгандек, йўлингизга пешвоз чиқаётгандек туюлади. Суратнинг ўнг томонига эса «Лидия Михайловна Кабаснидзе» деб ёзиб қўйилган.

— Ажойиб аёл эди у,—дейди кексалар уйининг директори О. Усмонов.— Лидия Михайловна пансионатимиз очилган дастлабки кунлардан бошлаб шу ерда дам олган эди.

Ўтган йили Лидия Михайловна директорнинг хонасига кирди-да, дилидаги гапни айтди.

— Озроқ пул жамғарган эдим. Барибир у энди менга керак эмас. Яхшиси шу маблағни пансионатнинг бирор камкўстига яратсангиз, деди. Яхшиси, Алишер Навоийнинг портрети бўлсайди...

Лидия Михайловнанинг маблағи ҳисобига мутафаккир Навоийнинг ўчмас сурати туширилди. Афсуски, Лидия Михайловна суратни очиш маросимида қатнаша олмади. У ҳаётдан абадий кўз юмган эди. Лекин Навоий қаршисида турган меҳмон ва мезбонлар ҳар гал суратни кўрганларида Лидия Михайловнани ҳурмат билан эсга олишади.

Ҳ. МУРОДОВ.

Жаҳон янгиликлари

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЧИЛИ ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН УЧРАШДИ

САНТЬЯГО, 3 февраль. (ТАСС). Чили президенти Сальвадор Альенде КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат Ш. Р. Рашидов бошчилигида шу ерга келган КПСС делегациясини қабул қилди. Совет делегацияси Чили Социалистик партиясининг XXIII съездида қатнашди.

Салвадор Альенде билан Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар ўртасида самимий, дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИНИНГ МЕМОРАНДУМИ

НЬЮ-ЙОРК, 3 февраль. (ТАСС). Бирлашган Араб Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий вакили Ал Заёт Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретарининг Яқин Шарқдаги махсус вакили Г. Ярринггa Бирлашган Араб Республикаси ҳукуматининг меморандумини топширди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг резолюциясини бажаришдан Исроил зўр бериб бош тортаётганлиги Хавфсизлик Кенгашини шундай зарур чораларни кўришга мажбур қилади, дейилади меморандумда, бу чоралар Ярринг зиммасига юклатилган вазифаларнинг бажарилишига ёрдам бермоғи, оккупация қилинган араб территорияларининг ҳаммасидан Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетишни таъминламоғи ҳамда халқаро тинчлик ва хавфсизликни таъминлайдиган зарур гарантилларни белгилаб бермоғи лозим.

Яқин Шарқдаги можарони тинч бартараф қилиш масаласи борасида Бирлашган Араб Республикаси қатъий позицияда турганлиги меморандумда яна баён қилиб ўтилди.

Исроилнинг Ярринггa берган жавобларидан равшан кўриниб турибдики, дейилади меморандумда, Тель-Авив барча оккупация қилинган араб территорияларидан ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишни истамайди. Исроилнинг бундай сиёсати Тель-Авив айтаётган расмий гаплар фақат жаҳон жамоатчилигини лақиллатиш учунгина айтилаётган гаплар эканлигини яққол кўрсатиб турибди, дейилади Бирлашган Араб Республикасининг меморандумида.

АНГЛИЯ ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ ҒАЗАБИ

ЛОНДОН. 3 февраль. (ТАСС). Англия Бош штабининг бошлиғи генерал Бейкер Канберрада гапириб, Жанубий Вьетнамдаги уруш ҳаракатларида инглиз қўшинлари қатнашмаётганлигидан «афсусланаман» деган эди. Унинг бу гапи Англиянинг демократик жамоатчилигини ғазаблантириб юборди.

Умум палатасининг депутати лейборист Т. Дэлиэлл бу гапни умум палатасида дарҳол қоралашни талаб қилди.

Бейкернинг гапини «Морнинг стар» газетаси қатъиян қоралади: жирканч урушда қатнашиш учун йигитларимизни ўлимга юборишни истаётган генералларга кескин зарба берилиши лозим. «Инглиз халқи, деб ёзади газета, Америка қўшинларини инглиз қўшинлари билан кучайтиришни эмас, балки уларнинг ҳаммасини Ҳинди-Хитойдан батамом олиб чиқиб кетишни талаб қилади».

ОҚ УЙДА КЕНГАШ

ВАШИНГТОН, 3 февраль. (ТАСС). Президент Никсон Лаос ҳамда Камбоджадаги вазиятни муҳокама қилиш учун ўзининг олий мансабдаги маслаҳатчилари ҳамда Пентагон вакиллари билан Оқ Уйда кенгаш ўтказди. Кенгашда давлат секретари Рожерс, Мудофаа министри Лэйрд, штаб бошлиқлари комитетининг раиси адмирал Мурер, Марказий разведка бошқармасининг директори Хелмс, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари бўйича махсус ёрдамчиси Киссенжер қатнашдилар.

Оқ Уй вакили кенгаш давомида Лаосга доир бирон бир қарор қабул қилинган бўлиши мумкин, деди. У шундан бошқа бирон изоҳ беришдан бош тортди.

БЕҲУДА УРИНИШЛАР

ҚОҲИРА. (ТАСС). Мисрдаги «Ал-Аҳром» газетаси Ливан территориясида жойлашган иккита тинч қишлоққа яқинда Исроил босқинчилари қилган ҳужумни шарҳлаб, қаҳр-ғазаб билан қуйидагиларни ёзади: Бу янги тажовуз «араб халқларининг бирлигига путур етказиш ниятида қилинган беҳуда уриниш» бўлди. Душман Ливандаги фаластиниклар жойлашган чегара бўйлаб қишлоқларга «қасос ҳужумлари» ниқоби остида ҳужумлар ташкил этиб, Ливан қўшинларини фаластинликларнинг отряд билан тўқнаштиришни ўйлаган бўлса керак, дейилади газетада.

Бироқ душман шуни унутиб қўймоқдаки, деб ёзади «Ал-Аҳром» газетаси, Ливан ва Фаластин халқларининг миллий бирлигига бундай иғвогарлик ҳаракатлари билан путур етказа олмайди. Ливан территориясига Исроил томонидан қилинган бу ҳужум, деб ёзади газета Исроилнинг барча араб мамлакатларига қаратилган сиёсати тажовузкорлик сиёсати эканлигини кўрсатиб турибди.

АНГЛИЯ. Корнуэлланинг манзарали соҳилларида — Нэнскьюгда химия корхонаси борлиги Англия жамоатчилигида жиддий ташвиш туғдирди. Бу ерда заҳарловчи химиявий моддалар ишлаб чиқарилиши маълум бўлиб қолди. Англия маъмурларининг тан олишича, полиция қўлланадиган «зарарсиз» «СИ—ЭС» гази шу ерда тайёрланади. Суратда: Нэнскьюгдаги заҳарли моддалар ишлаб чиқарувчи корхона.

ТАСС фотохроникаси.

УГАНДА ҲАРБИЙ МАЪМУРЛАРИНИНГ ҚАРОРИ

КАМПАЛА, 2 февраль, (ТАСС). Уганданинг ҳарбий раҳбарлиги мамлакат конституциясининг республика президенти ва парламент ваколатларига тааллуқли моддаларини амал қилишини тўхтатишга қарор берди. Махсус қарорда айтиладики, президентнинг барча вазифалари ва ваколатлари янги ҳарбий раҳбарликнинг бошлиғи генерал-майор Иди Аминга топширилади. Иди Амин айни вақтда мамлакат қуролли кучларининг бош қўмондони бўлиб қолади. Уганда парламенти тарқатиб юборилади. Қонун чиқарувчи ҳокимият ҳам генерал майор Иди Амин қўлига ўтади. У ўз номидан декретлар чиқараверади. У Министрлар кенгашини тайинлайди. Министрлар кенгаши янги ҳарбий раҳбарлик бошлиғи ҳузурида маслаҳатчилик вазифасини бажариши керак.

Бугун генерал майор Иди Амин Мудофаа кенгаши тузиш тўғрисида биринчи декрет чиқарди. Мудофаа кенгашига ўзи бошчилик қилади. Мудофаа кенгаши армия штабининг бошлиғидан, ҳарбий ҳаво кучлари штабининг бошлиғидан, шунингдек Иди Амин тайинлаган бошқа кишилардан иборат бўлади.

ИЖОДИЙ МАКТАБ

Фанда янгилик яратиш игна билан қудуқ қазиш дегандай гап. Ахир, қўл урилган ҳар бир тадқиқот хамирдан қил суғургандай осонгина амалга ошмайди-да! Бирон бир муаммонинг чигалини топиш, уни ижобий ҳал қилиб бериш ижодкордан кўп меҳнат талаб қилади.

Бу студентлар ҳам ижодий ютуққа осонликча эришганлари йўқ. Турли адабиётлар устида қилинган мутолаа, устозларнинг берган фойдали маслаҳатлари, яна қанча изланишлар уларга қувонч бахш этди.

Ҳа, Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институти ўз ижодкор студентлари билан фахрланса арзийди. Ўтган йили бир эмас, икки эмас, бир йўла ўн бир студент кўргазма қатнашчиси бўлди. Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси томонидан берилган дипломларни айтмайсизми?

Йигит-қизларнинг ижодий ишга бўлган қизиқишлари уларни олий ўқув юрти студентлар илмий жамияти атрофига уюштирган. Мазкур жамият иш бошлаганига ўттиз йилча бўлиб қолди.

Ўтган ҳар бир йил ўсиш ва улғайиш йиллари бўлди. Фаннинг турли соҳаларида қатор илмий ишлар яратилди. Кўпи олий ўқув юртида нашр этилаётган тўпламлардан ўрин олди. Қобилиятли студентларнинг энг яхши ишлари институт, қолаберса республикамиз доирасидан чиқиб, иттифоқ бўйича ёйилди. Конкурсларда ғолиб чиққан ижодкор студентлар олий ўқув юртлари обрўсига-обрў, шуҳратига-шуҳрат қўшдилар.

Жамият ўзининг ўнга яқин тўгарагига эга. Ҳар бири ўзига хос ижодий мактаб! Кимё тўгарагига ҳам кўп студент аъзо.

— Собиқ студентимиз М. Резниченкони ҳамма яхши билади,— дейди жамиятнинг раиси ўртоқ В. Морозов,— у аъло ўқиши ва истеъдоди билан бошқалардан ажралиб турарди. Кимё тўгарагига аъзо бўлиб қабул қилингач, ўрмон тупроғининг кимёвий хоссаси бўйича илмий иш олиб борди ва студентларнинг Бутуниттифоқ конкурсида биринчи ўрин олди, кўрик лауреати бўлди.

«Иқтисодий-математик метод ёрдамида иқтисодий вазифаларни ҳал қилиш», «Арматурали бетон ва унинг чидамлилиги», «Темир йўл хўжалиги» каби мавзулардаги илмий ишлар ҳам жойларда юқори баҳо олди. Булар аҳамиятга моликлиги инобатга олиниб, Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш қилинди.

Студентлар илмий жамияти ўзининг 30 йиллик юбилейига катта тайёргарлик билан бормоқда. Шу муносабат билан студентлар илмий ишлари бўйича навбатдаги тўплам босилиб чиқади.

Жамият ўз уставига эга бўлади. «Жамиятга кимлар аъзо бўлади?», «Фаннинг қайси йўналиши бўйича ишлар олиб борилади?»—уставда ана шу масалалар ҳам аниқ кўрсатилади.

Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтининг бу жамияти студентлар учун илмий мактаб бўлиб қолди. Унинг ишлари, амалга ошираётган тадбирлари мақтовга сазовор.

А. АЛИЕВ.

НАМУНАЛИ САВДО ХИЗМАТИ УЧУН

Пойтахтимиздаги сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилишга мослаштирилган 48, 57, 58, 65, 67-дўконлар ойлик, квартал, йиллик планларини доимо ошириб бажарган коллективлардан.

Планларнинг ошириб бажарилиши ва келтирилган сабзавот турли озиқ-овқат маҳсулотларини тез сотилиб кетиши эса ҳар жиҳатдан савдо ходимларига боғлиқ. Агар улар ҳар бир маҳсулотни аҳоли дидига мос келадиган тарзда витриналарга жойлаштириб қўйишса, харидорлар талаби ҳисобга олиниб, маҳсулотлар келтирилса иш ҳам яхши йўлга қўйилган бўлади.

Яқинда Чилонзор райпишчеторги коллективи йиғилиш ўтказиб ўтган даврга якун ясади, янги бешйилликнинг дастлабки йили учун режалар тузди. Торг коллективининг ўтган йилги қўлга киритган ютуқлари қувонарли бўлди. В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги олдидан бошланган социалистик мусобақага қўшилиб ишлаган савдо ходимлари белгиланган 50 миллион 700 минг сўмлик ўрнига 52 миллион 353 минг сўмлик озиқ-овқат ва сабзавот маҳсулотлари келтириб сотишди. Бу пландагига нисбатан 1 миллион 653 минг сўм ортиқдир.

Юбилей йилида бешйилликнинг тўртинчи йилига нисбатан 1205 тонна кўп гўшт, 265 тонна колбаса маҳсулотлари, 79 тонна ёғ, 867 тонна ун, 279 тонна шакар, 62 тонна кондитер маҳсулотлари ортиқ келтириб сотилди.

Бунга торг савдо ходимларининг ғайрат кўрсатиб ишлашлари, савдо хизматида прогрессив методлардан бири бўлган харидорларнинг ўз-ўзига хизмат кўрсатишларини яхши йўлга қўйганликлари туфайли эришилди. Беш та янги дўкон қурилиб ишга туширилди. Бу дўконлар замонавий савдо-технологик жиҳозлар билан таъминланган. «Г» 9—А кварталида харидорлар ўз-ўзига хизмат қиладиган дўкон очилди. 13-кварталда эса нон маҳсулотлари билан савдо қилувчи дўкон фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари, қатор дўконлар қайта жиҳозланиб, харидорлар учун турли қулайликлар яратилди.

16-кварталда сабзавот маҳсулотлари билан йил бўйи савдо қилувчи янги дўкон қурилиши тугалланиш арафасида турибди. Бу дўкон ҳам харидорларни ўз-ўзларига хизмат кўрсатишлари учун мослаштирилади.

Мавжуд дўконларни юқори сифатли турли озиқ-овқат ва сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш экспедиторларга боғлиқ. Ўтган йили айрим маҳсулотлар белгиланган муддатлардан анча кечикиб келтирилиши билан бирга, айримларидан сезиларли даражада анча кам келтирилди. Торгни мол билан таъминловчи «Узмясорибторг» коллективи бизга 80 тонна сельдни, 21 тонна сир ва 150 туб балиқ консерваларини белгиланган шартномадагидан кам берди. Шунга ўхшаш «Узглавпишеснабсбит», «Узоптобакалея» базалари ҳам белгиланган марказлаштирилган мол келтириш шартномаларини бузишди. Бу эса харидорлар эътирозига сабабчи бўлди.

Ўтган йили сабзавот маҳсулотлари, мева, узум, картошка келтириб сотишда ҳам коллектив яхши натижаларни қўлга киритди. 21446 ўрнига 24519 тонна сабзавот ва турли ширин-шакар мевалар келтириб сотилиб, бу соҳадаги план 114,3 процент адо этилди.

Шу туфайли Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи қўлга киритилди, қатор сабзавот дўконлари эса район партия комитети ва район ижроия комитети таъсис этган кўчма Қизил байроқ ва вимпелни бир неча мартадан олишди.

Ўтган даврда район меҳнаткашларига Калинин районидаги «Ленин йўли», «Москва» колхозларидан ҳамда 1-«Тошкент» совхозидан, шунингдек, Орджоникидзе районидаги «Октябрь» колхозидан сабзавот ва бошқа маҳсулотлар келтириб сотилди. Бу хўжалик коллективлари торгни оталиққа олиб далаларда пишиб етилган маҳсулотларни «даладан тўғри дўконга» шиори остида етказиб беришди. Бу ҳар бир маҳсулотнинг сифати бузилмаган ҳолда харидорга етиб келишини таъминлади.

Ўтган йили пландан ташқари сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилиш яхши йўлга қўйилганлиги туфайли 3073 тонна, жумладан 600 тонна пиёз, 552 тонна мева, 637 тонна қовун-тарвуз, 519 тонна помидор ва бошқа маҳсулотлар сотилди. Аҳолини йил бўйи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида 1500 тонна картошка, 400 тонна пиёз, 40 тонна сабзи қиш ойларига ғамлаб қўйилиб, харидорлар талабига қараб савдо шохобчаларига чиқариб сотилмоқда.

Бу ишларда С. Абдурасулов, Ю. Пинхасов, Т. Абдуазимов, В. Каримов ўртоқлар бошчилик қилаётган коллективлар намуна кўрсатиб ишлашаяпти.

Торг ходимларидан 920 киши «Коммунистик меҳнат зарбдори» деган номни олиш мақсадида курашаётган бўлса, 22 та бригадага ва 17-дўкон коллективига «Коммунистик меҳнат бригадаси» ва «Коммунистик меҳнат коллективи» деган шарафли ном берилди. 85 савдо ходими «Коммунистик меҳнат зарбдори» номини олишга муяссар бўлди.

Район савдо ходимларининг йиғилишида торг директори ўртоқ Ш. Тўраев ана шулар ҳақида гапириб, партиямизнинг XXIV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, савдо ходимларини янада яхшироқ меҳнат қилишга чақирди. Музокарада 15-мактаб-магазин директори А. Тиллабоев, 57-махсус сабзавот магазини сотувчиси Н. Волуйская, район халқ контроли комитетининг раиси А. Бахиров, 17-магазин мудирининг ўринбосари Г. Султонов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқишди.

Торг коллективи тўққизинчи бешйилликнинг биринчи йилида 54 миллион 90 минг сўмлик турли маҳсулотлар сотиш, бу планни 25 декабргача ва пландан ташқари 1 миллион сўмлик маҳсулот сотишга аҳд қилишди. 1-квартал планини 29 мартгача бажариб, пландан ташқари 300 минг сўмлик маҳсулот сотиш ҳамда бундан кейин ҳам савдо тармоқларини янада кенгайтириш ва аҳолига хизмат кўрсатишни ҳар томонлама яхшилашга қаратилган мажбурият қабул қилишди. Бу партия съездига муносиб совға бўлади.

М. МИРЗАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ЧОРВАДОРЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Бўстонлиқ районидаги Фрунзе номли колхоз чорвадорлари янги йилнинг дастлабки кунларида катта совға олдилар.

Хўжаликнинг «Қорамозор» участкасида жойлашган сут-товар фермаси механизациялаштирилиб, фойдаланиш бошланди. Фермада икки йил илгари ишга туширилган, 200 бош сигирга мўлжалланган автопоилка ва гўнг чиқарадиган «ТСН-3Б» маркали механизмлар муваффақиятли ишлатилиб келинмоқда.

Улар ёнига энди «АД-100» маркали янги сут соғиш агрегати ҳам қўшилди. Бу агрегат соғувчилар оғир қўл меҳнатига чек қўйиб, иш унумини анча ошириш имконини беради. Янги техника тўла ўзлаштириб олингач, икки соғувчи 100 бош сигирни 40—45 минут мобайнида соғиб олади.

Фермани комплекс механизациялашга оид ишларни «Узсельхозтехника» область ихтисослаштирилган монтаж бошқармаси коллективи бажарди. Тўққизинчи бешйилликнинг дастлабки 1971 йилида 13-«Бўстонлиқ» совхози ва «Ленинград» колхози чорвачилик фермаларини ҳам механизациялаштириш ишлари кўзда тутилмоқда.

Т. СОБИТОВ.

ҚИСҚА САТРЛАР

● Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ҳузурида бир неча йилдан бери тайёрлов курси ишлаб турибди. Ҳозир бу ерда 500 га яқин йигит-қиз ўз билимларини оширмоқда. Шуниси қувончлики, тайёрлов курсида ўқишлар сменали ташкил қилинган. Бу тадбир ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишга ҳаракат қилаётганларга қўл келмоқда.

Х. МАЛИКОВ.

● «Узбекшахтострой» тресги бинокорлари ўтган беш йилликда самарали меҳнат қилдилар. Улар кучи билан 110,5 минг квадрат метр турар-жой, иккита мактаб, иккита кинотеатр, меҳмонхона, савдо маркази ва бошқа хил объектлар ишга туширилди. Бинокорлар янги йилда қурилиш кўламини яна ҳам кенгайтирмоқда.

Ф. ПЕТРОВ.

ЖАЗОИРЛИКЛАР МАКТАБ МЕҲМОНИ

Бугун мактабда тантанали бир кайфият ҳукмрон. Ҳаммаёқ худди катта байрамлардагидек безатилган. Синфхоналарда қандайдир жонланиш сезилади.

Бир гуруҳ ўқувчилар ўқитувчилари раҳбарлигида ёд олган шеърларини такрор қилишса, бошқалари ўрганган ашула ва рақсларини имтиҳон қилиб кўришади. Бошига оқ шапкача кийиб, ёнларига санитар сумкачалари осиб олган пионерлар ҳам ғайратда. Улар озодалик постларини айланиб, синчиклаб кўздан кечиришади. Чунки, бугун Тошкентдаги 22-ўрта мактабга Жазоир Қизил Ярим ой жамиятнинг президенти Балхан Мурод бошчилигидаги чет эллик меҳмонлар ташриф буюришади.

Мана, орзиқиб кутилган дақиқалар ҳам етиб келди. Мактаб директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи Х. Хошимов, араб тили ўқитувчиси И. Эшонжонов ва бўйнига қизил галстуклар тақиб олган ўқувчилар бу ерга келган меҳмонларни қизғин кутиб оладилар. Жазоирлик меҳмонлар мактаб ҳаёти, унда ўқитиладиган фанлар билан қизиқдилар. Мактабда араб тили ўқитилаётгани ва уни ўзбек ўқувчилари муваффақият билан ўрганаётганликлари меҳмонларда айниқса катта таассурот қолдирди.

Жазоирлик меҳмонлар «Ёш арабшунослар» тўгарагида бўлишди, тўққизинчи синфда дарсда бўлиб, мактабда араб тилининг ўқитилиши методикаси билан танишдилар. Ўқувчиларнинг араб тили ўқитувчиси И. Эшонжоновнинг турли саволларига аниқ ва равон берган жавобларидан меҳмонлар жуда хурсанд бўлишди. Ҳаммасидан ҳам Мавжуда Мақсудова, Мунира Қурбоноваларнинг араб тилида чиқадиган газетани шариллатиб ўқишлари уларни қойил қолдирди.

Меҳмонлар мактаб ҳаёти билан танишиб бўлгач, ўқувчилар кучи билан уларга араб тилида концерт қўйиб берилди.

Меҳмонлар мактабдан қайтиш олдида бу ердан жуда катта таассурот олганликларини таъкидлаб, эсдалик дафтарига ўз юрак сўзларини ёзиб қолдирдилар. Бу тантанали учрашув меҳмонлар хотирасида узоқ сақланиб қолади.

Суратда: жазоирлик меҳмонлар билан учрашув пайти.

Ю. СОДИҚОВ фотоси.

Спорт — Спорт — Спорт

ФУТБОЛ. Кипр-Шимолий Ирландия терма командаларининг Никозияда бўлган Европа чемпионатининг саралаш ўйини 3:0 ҳисобида меҳмонлар фойдасига ҳал бўлди. Маълумки, бу командалар билан бирга Совет Иттифоқи футболчилари бир группада ўйнайдилар.

КЛАССИК КУРАШ. Тошкент областининг ёш полвонлари «Пахтакор» жамияти марказий совети биринчилиги учун бўлган мусобақаларда иккинчи ўринни олдилар. Ўз вазн тоифаларида областимиздан тўрт ёш классик курашчи: Р. Файзуллаев, А. Санақулов, Р. Хайитматов ва С. Тўхтамишев жамият чемпиони бўлишди.

МЕРГАНЛИК. Ўзбекистон терма командаси мактаб ўқувчилари ўртасида Москвада бўлган мамлакат биринчилигида муваффақиятли қатнашди. Ўзбекистонлик мерганлар фахрли иккинчи ўринни олишди. Улар фақат москваликлардан орқада қолдилар холос.

ЗАВОДДА ЛЕКЦИЯЛАР

«Узбекхиммаш» заводи сиёсий ахборотчилари ва лекторлари ибратли тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Завод «Билим» жамияти ўз сафига 30 дан ортиқ пропагандистни бирлаштирган. Вақти-вақти билан цех ва участкаларда турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказиб турилибди.

Фақат шу йилнинг ўзида ишчилар «В. И. Ленин социалистик ва коммунистик қурилишда экономиканинг роли тўғрисида», «Халқ хўжалигига Ленинча раҳбарлик қилиш принциплари» каби темаларда лекциялар тинглашди. Пропагандистлар шунингдек ишчиларни халқаро аҳволдаги энг муҳим воқеалар билан ҳам таништириб бормоқдалар.

Кўпгина суҳбатларда кинохроникадан фойдаланилмоқда. Бу лекция ва суҳбатларнинг қизиқарли ўтишига ёрдам беряпти.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

ЯНГИ АВТОМАШИНАЛАР

МОСКВА. Партиямизнинг XXIV съезди арафасида Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида «Фан ва техника — қишлоқ хўжалигига» деб номланган виставка ташкил этилади. Бу кўргазмада машина ва механизмларнинг энг янги намуналари намойиш этилади. Суратда: қишлоқ районларида оғир йўл шароитларида бемалол юраоладиган «Газ —469» ва «Газ—66» машиналарини кўриб турибсиз. В. Созинов фотоси.

УДМУРДИСТОН АССР. Ижевск автомобиль заводи янги «Иж—1500» енгил машинасининг дастлабки конвейердан тушди. Бу машинанинг қулайлиги шундаки, орқа ўриндиқни кўтариб қўйиб, юк ортиш ёки дам олиш мумкин. Суратда: «Иж—1500» автомобилининг кўриниши. Е. Загуляев фотоси. ТАСС.

ДИНИЙ МАРОСИМЛАР ЗАРАРЛИ САРҚИТ

Жонажон партиямиз ва инсонпарвар давлатимиз меҳнатсевар совет халқининг моддий фаровонлигини ошириш, маданий-техник савиясини, сиёсий онгини юксалтириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. КПСС-нинг XXIII съездидан яқинда чақириладиган XXIV съездигача ўтган давр мобайнида бу соҳада айниқса катта муваффақиятларга эришилди.

Съезддан съездгача ўтган тарихан қисқа, мазмунан салмоқли давр давомида барча совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларда олижаноб-маънавий фазилатларни камол топтириш, уларнинг турмуши ва онгида ўтмишдан сақланиб келаётган иллатларни, жумладан диний сарқитларни тугатиш соҳаларида сезиларли ютуқлар қўлга киритилди. Шу давр ичида ўрта ва олий маълумотга эга бўлганлар сони янада кўпайди, илм-фан, техника, маданият, санъат тез суръатлар билан тараққий этиб, кишиларимиз, айниқса ёш авлод онгига тобора чуқурроқ илдиз отиб, янада кенгроқ қулоч ёймоқда. Илмий-материалистик, бинобарин, атеистик дунёқараш совет халқи аксариятининг онгига сингиб, шахсий эътиқодига айланмоқда.

Бироқ мамлакатимиз, республикамиз, жумладан областимиз меҳнаткашлари орасида ўтмишнинг сарқитларидан, иллат ва нуқсонларидан ҳалос бўлмаган кишилар, афсуски, ҳали ҳам бор. Улар орасида, чунончи, рўза тутиб, курбонлик сўйиб, ҳайит қиладиган, номоз ўқийдиган, болаларни ҳатна қилдирадиган, мавлуд, ҳатми-қуръон, мушкулкушод ўқитадиган шахслар бор. Турли ҳурофот, одатларга, масалан, кинна солдириш, фол очириш, иссиқ-совуқ қилдириш, тушга ишониш, арвоҳ ва руҳлардан мадад кутиш, азайимхон, шайх, ҳалфа, оҳун ва отинбибиларга мушкулни осон қилишни сўраб, дардга даво топиш умидида мурожаат қилиш ва ҳоказолар билан шуғулланадиган соддадил лақмалар ҳали ҳам бор. Бундай кишилардан, уларнинг меҳнат қилиб топган пул ва ноз-неъматларидан, асосан, расмий ва ғайри расмий (дайдиб юрувчи) руҳонийлар, қаерда ис чиқса, шу ерда ҳозиру нозир бўладиган текинтомоқлар, хулосахўр таъмагирлар фойдаланадилар. Амалда асосан ана шундай шахслар учун қилинадиган зарарли, асоссиз, бўлмағур диний маросимлардан бири қурбонлик қилиш ва қурбон ҳайитидир.

* * *

Қурбонлик ва қурбон ҳайити мисолида диний маросим ва байрамлар жамият ҳаётида қандай тескаричилик ролини ўйнаганини қанчалик ғайриилмий асосга эгалигини, коммунизм қурилишига, меҳнаткашларнинг моддий ва маънавий манфаатларига нечоғлик зарарлигини яққол кўриш мумкин.

Умуман, исломнинг кўпчилик маросимлари каби қурбонлик ҳам исломдан бир неча ўн минг йиллар олдин пайдо бўлган ибтидоий динлардан олинган; ҳозирги мусулмонлар эса суриштирмай-нетмай бу маросимни соддадиллик билан Оллоҳнинг буйруғи, исломнинг дастури, жаннатга тушишнинг шарти, деб ҳисоблайдилар. Аслида эса, бундай маросим тарихий, этнографик, археологик далилларга қараганда, ибтидоий жамиятда, бундан 50—70 минг йиллар олдин ҳам турли шаклда мавжуд бўлган.

Ожиз, ночор, очяланғоч, билимсиз, онгсиз, жоҳил ибтидоий одамлар табиий офатлар қаршисида доимий хавф-хатар, қўрқув, даҳшат, таҳлика остида яшардилар, бу офатлардан қутилиш йўлини тополмай сирли осмонга кўз тикардилар. Улар нима қилишни билмай, турли диний, ҳурофий урф-одатларни бажарар, сеҳргарлик, тоат-ибодат, жодугарлик қилардилар. Шу жумладан, улар ўзлари тошдан, лойдан, ёғочдан образини, ҳайкалини ясаган худолари йўлида бирор жонлиқни, ҳатто одамни, кўпинча болаларни қурбон қилиб, табиий ҳодисаларга таъсир этамиз, ҳаётимизни тузатамиз, деб ўйлардилар.

Демак, қурбонлик қилиш одати иқтисодий сабабларга, қадимги замон кишиларининг моддий ҳаёт шароитларига, уларнинг табиат кучлари олдидаги кучсизликларига боғлиқдир.

Кейинчалик қурбонлик қилиш бирмунча кенг ёйилиб кетгандан сўнг бундан манфаатдор бўлган руҳонийлар унга расмий диний тус бериб, муқаддаслик ниқобини кийгизиб, уни маълум бир вақтда ўтказиш лозим, деб чиқдилар ва уни барча мусулмонлар учун амал қилиш лозим бўлган диний маросим қаторига кирита бошладилар.

Араблар 705—715 йиллар ўртасида бутун Ўрта Осиё тупроғини, жумладан ҳозирги Ўзбекистон территориясини ваҳшийлик билан босиб олганларидан сўнг, уларнинг дини ҳам, бу диннинг маросимлари ва урф-одатлари ҳам бу ерларга зўрлик билан тарқатилган. Бутун ерли халқ шу динга эътиқод қилишга мажбур этилган. Қурбон ҳайити ва қурбонлик қилиш ана шундай қилиб Ўрта Осиёга ҳам тарқалган.

АТЕИСТ МИНБАРИ

Ана шундай диний эътиқод инсоният бошидан кечирган ваҳшийлик (варварлик) даврида шунчалик мутаассиблик ва ваҳшийлик тусини олган эдики, ҳатто айрим ибтидоий қабилалар одамни ҳам қурбон қилардилар. Масалан, тарихий далилларга (Қуръонда ҳам қайд қилинган маълумотларга) қараганда, арабларнинг аждодлари қиз болани, Ирландияда «қишлоқ худоси» учун чақалоқни қурбон қилганлар. Мисрда Қуёш худоси йўлига ҳар куни бир неча кишини тириклай ўтда куйдирганлар. Мексикада ёмғир худоси учун ўғил болани, ҳосил худоси шарафига қиз болани қурбон қилардилар. Уларнинг уруш худоси айниқса кўп қурбон «талаб қиларди». Масалан, 1449 йили Мексикада 30 минг киши қурбон қилинган. Финикияликлар ҳам урушни, социал касалликларни «дафъ этиш» учун болаларни ўз худолари бутининг қўли остига қўйиб, остидан олов ёндириб, ўзлари ўйинга тушар, музикалар чалардилар.

Лекин, бу ваҳшиёна одат ялпи, доимий тус ололмаган. Замонлар ўтиши билан одамлар ўз жонининг қадрини била бошлагач, бироз онги ошгач, жонивор сўйиш жорий этила бошлаган.

Ислом дини расмийлашмасдан анча олдин қадимги Арабистонда ҳам ҳозирги араблар ва яҳудийларнинг аждодлари — семитлар ҳам қон чиқариб (жонлиқ сўйиб) ўз худолари йўлида қурбон қилганлар, байрам ўтказганлар.

Иқтисодий жиҳатдан ожиз, юпун, маънавий жиҳатдан жоҳил араб қабилалари худолар йўлидаги тоат-ибодат, ҳайр-садақа, жумладан жонлиқ сўйиш, ҳатто атрофдаги душманлар ҳужумидан бизни сақлайди, гуноҳларимизни кечади, деб фараз қилганлар. Бундай одатларнинг этнографик нусхаси илгари ҳам, ҳатто ҳозир ҳам Австралия, Жанубий Америка, Океания ва бошқа ерлардаги қолоқ халқларда учрайди.

Мусулмон руҳонийлари қурбон ҳайитининг келиб чиқиши ҳақидаги масалани хиралаштириш, уни диний парда остига олиб, «муқаддаслик» тусини бериш учун уни «тушунтириш»да қадимги яҳудий асфоналаридан фойдаланганлар. Бу асфонада ҳикоя қилинишича, пайғамбарлардан Иброҳим (яҳудийларда Авраам) худо йўлида ўз ўғилларидан бири— Исмоилни (яҳудийларда Исаакни) қурбон қилмоқчи бўлган. У ўз ўғлини қурбон қилиш учун Арофат тоғига олиб чиқиб бўғизлай деб турганда, ғойибдан бир қўй юборилган ва у қўй қурбон қилинган эмиш. Улар қурбонлик қилишнинг зарурлигини «исботлаш» учун жуда ҳам соддадиллик билан бўлмағур, кулгили баҳоналар келтирадилар. Улар мусулмонларни қўрқитиш учун қурбонлик сўймаган киши дўзахнинг «қиличдан тез, қилдан ингичка кўприги» бўлган пилсиротдан ўта олмайди, дейдилар.

Ислом динидаги бошқа маросимлар каби қурбонлик қилиш ва унга бағишлаб ҳайит ўтказишнинг тескаричилик моҳияти даставвал унинг меҳнаткашлар оммасини, айниқса динга ишонувчиларни худога итоатда сақлаш учун хизмат қилишида яққол кўринади.

Қурбонлик қилиш ва унинг эвазига жаннатда роҳат ва фароғатда яшаш ҳақидаги ривоятлар соддадил кишиларни лақиллатади, уларда ўз бахтининг ижодчиси ўзи эмас, унинг фидокорона меҳнати эмас, балки илоҳий куч — худодир, бу куч йўлида қурбонлик қилиб, унинг илтифотига, раҳм-шафқатига, охиратда эса марҳаматига муяссар бўлиш мумкин, деган сохта ишонч уйғотади.

К. Маркснинг дин — халқ учун афюн, яъни заҳардир, дейиши бежиз эмас. Дарҳақиқат, дин ва унинг маросимлари эзувчилар, руҳонийлар учун меҳнаткашларни маънавий қулликда сақлашга хизмат қиладиган оғудир. Унинг синфий моҳияти, халқ оммаси учун бутунлай зарарли эканлиги ана шундадир. Ленин айтганидек, дин маънавий оғунинг бир тури эканлиги шунда яққол кўринади.

Қурбонлик қилиш меҳнаткашлар учун иқтисодий жиҳатдан бутунлай зарарлидир. Бундан жуда кўп соддадил мусулмонлар ўз чорва молларини бевақт сўйдилар, ҳалол меҳнат қилиб тўплаган маблағларини текинхўрликка ўрганиб қолган шахслар учун сарфлайдилар

Қурбонлик қилиш ва ҳайит ўтказишнинг зарари, биринчидан, шундаки, бу маросим худди рўза ва рамазон ҳайити каби социалистик қурилишимизга, меҳнат унумини муттасил ошириб боришимизга зарар беради. Маълумки, илгари мусулмон руҳонийлари қурбон ҳайити кунларида катталарни ишга чиқмасликка, болаларни мактабга бормасликка даъват қилганлар. Бундай қилиш бора-бора диндорлар учун одат қаторига кириб қолган. Шунинг учун ҳозир ҳам динга ишонадиган кишилар ҳайит кунлари ишга чиқмасликка ҳаракат қиладилар ёки ҳар хил баҳоналар билан ишдан, ўқишдан қоладилар

Иккинчидан, қурбон ҳайити дайди руҳонийлар, ишёқмас, текинхўр, ҳийлагар кишилар учунгина фойдали бўлиб, соф виждонли кишилар, ҳалол меҳнат қилувчилар учун иқтисодий жиҳатдан катта зарар келтиради.

Учинчидан, қурбонлик маҳсулдор чорвачиликни ривожлантиришимизга ҳам катта зарар келтиради. Қурбонлик кунлари жуда кўплаб қорамол, қўй-эчки ва паррандалар сўйилиб кетади.

Демак, қурбонлик қилиш фақат меҳнатсиз кун кўриш йўлини излаб юрган кишилар учунгина фойдалидир. Бундай кишилар, афсуски, ҳали маҳалла, қишлоқларимизда йўқ эмас.

Тўртинчидан, эскиликнинг энг разил сарқити бўлган маросимлар, жумладан рамазон ва қурбон ҳайитлар, улар билан боғланган урф-одатлар айрим совет ёшларининг миясини заҳарлаши мумкин.

* * *

Шундай қилиб, қурбонлик совет кишисига бутунлай ёт ва зарарли сарқитдир. Эндиликда саноат, қишлоқ хўжалиги, фан, техника, маданият барқ уриб гуллабяшнаётган, ҳар кимнинг тақдири ўз қўлида эканлиги исботланган бир даврда диний маросимларга, ярамас урф-одатларга ишониш совет кишиси шаънига иснод келтиради, жамиятимизга доғ туширади. Қурбонлик қилиш, қурбон ҳайити меҳнаткашларнинг, коммунистик қурилишнинг манфаатларига бутунлай ётдир. Ўтмишнинг зарарли сарқити бўлган диний маросимларга, урф-одатларга қарши қатъий кураш олиб борайлик, халқимизни коммунистик анъаналар руҳида, илмий коммунизм, совет ватанпарварлиги, ватанга садоқат ва муҳаббат руҳида тарбиялайлик.

А. ОРТИҚОВ,
профессор.

«ЧИМЁН» КЛУБИ—СПАРТАКИАДАГА

Николай Скориков, Евгений Мачуло, Светлана Арзуманова, Валентин Сичев, Надежда Мяус, Владимир Печерский... Бу номлар спорт шинавандаларига яхши маълум. Республикамиз спорт байроғини баланд кўтариб бораётган спортчилар сафида юқорида номлари тилга олинганлар ҳам бор.

Ана шундай ҳурматга сазовор бўлган спортчилар Чирчиқдаги «Чимён» спорт клубида талайгина топилади. «Чимён» фақат Чирчиқ ёки областимизда эмас, балки республикада етук спорт клубларидан бири ҳисобланади. Бу ерда ҳаваскорлар қатори область, республика чемпионлари ва рекордчилари, бутуниттифоқ мусобақаларининг совриндорларини ҳам учратиш мумкин.

Спорт клуби раиси Валериан Михайлович Вардзеловнинг ўзи моҳир енгил атлетикачи сифатида танилган. Эндиликда тажрибали тренерлардан ҳисобланган бу спорт шинавандаси 2300 дан зиёд спортчиларни ўз сафига бирлаштирган клубга раҳбарлик қилмоқда.

— Спорт саломатлик гарови эканлигини эндиликда ёшлар ҳам, кексалар ҳам яхши тушунишади. Буни электрохимия комбинати мисолида ҳам билса бўлади. Ишлаб чиқариш гимнастикаси билан 2,5 мингга яқин киши шуғулланмоқда, дейди, — Валериан Михайлович, — спорт клубимизда эса 12 спорт секцияси — гимнастика, сузиш, оғир атлетика, миллий кураш, бокс, баскетбол, волейбол, теннис, футбол ва бошқа турлар бўйича секциялар мунтазам ишлаб турипти. Бу секцияларда юзлаб спорт шайдолари маҳоратларини оширмоқдалар, спорт чўққисини забт этиш сирларини ўрганишмоқда.

«Чимён» спорт клуби базаси кичик бир олимпиада шаҳарчасини эслатади. Замонавий спорт зали, унинг ортида ёзги баскетбол, волейбол, теннис майдонлари, оғир атлетикачилар машқ ўтказадиган қишки ва ёзги зал, сузиш ҳавзаси, шаҳардаги энг катта ҳисобланган стадион ҳам ана шу спорт комплексига туташиб кетган.

Спорт клубида сузиш ва гимнастика бўйича болалар спорт мактби ишлаб турипти. Бу мактабларда кимёгарларнинг фарзандлари спорт «алифбе»сини ўрганишяпти.

«Чимён» спортчилари СССР халқлари V спартакиадасига тайёргарликни бошлаб юборишди. Биринчи этап мусобақаларига қизғин тараддуд кўрилмоқда. Москвага, спортчиларнинг улкан анжуманига ким ҳам боришни орзу қилмайди, дейсиз? Ўтган галги спартакиада мусобақаларида клубнинг бир неча вакили қатнашишга муяссар бўлганди.

Агар сиз спорт клубида бўлсангиз, комбинат спортчилари ҳаётини ҳикоя қилувчи хонага бир киринг. Стол устига саф қилиб тизиб қўйилган кубоклар, шкафдаги турли ёрлиқлар, секциялар иши билан таништирувчи фотостендлар, мусобақалар жадваллари, — чемпионлар, физкультура ҳаракати жонкуярларининг расмлари...

«Чимён» спорт клубида область, республика, айрим кезларда эса бутуниттифоқ миқёсида мусобақалар ўтказилиб турилиши ҳаваскорларни хурсанд этмоқда. Улар ана шу мусобақаларда кучли спортчилар маҳоратини, услубларини кўришмоқда, улардан кўп нарсалар ўрганишяпти.

Туризм мухлислари, ов ишқибозлари, чанғи шинавандалари сони ҳам тобора ортиб боряпти. Ишчилар ҳар шанба ва якшанба кунлари Чимёнга чиқиб, маданий хордиқ чиқариб қайтишмоқда. Янги меҳнат ҳафтасини яхши кайфият, бардам рух билан бошлашяпти.

Спорт клуби ўтган йилни ҳар қачонгидек ҳам яхши кўрсаткичлар билан якунлади. Енгил атлетикачи В. Печерский спорт мастери нормативини бажарди. М. Бердиев, А. Гордиенко, В. Малюков, В. Константинов, О. Скорин ва бошқалар мастерликка номзод нормативини, 44 спортчи эса 1-разряд талабларини бажарди. Ялпи 600 ҳаваскор 1, 2, 3-разряд ва ёшлар разрядига норматив топширди. Жамоатчи инструкторлар, судьялар сафи ҳам ортди.

Ишлаб чиқариш сингари спортда ҳам цехлар, участкалараро мусобақа яхши йўлга қўйилган. Карбамид, 3—53-цехлар, КИП цехи спорт клуби спартакиадалари, традицион мусобақаларида фахрли ўринларни эгаллашяпти.

«Чимён» спорт клуби спортчиларининг бу йилги режалари ва орзулари янада катта.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

ҚЎЛИНГИЗ ДАРД КЎРМАСИН

Киши ўз халоскори ва шифокорини доим эслаб юради. Касалхоналарда ҳам ўзининг бой тажрибаси, ширинсуханлиги билан беморлар дардига малҳам бўлаётган шифокорлар кўп.

Калинин районидаги Ленин номли касалхонада даволашнинг илғор усулларидан самарали фойдаланилмоқда. Бунда, бош шифокорнинг ҳам, врач ва ҳамшираларнинг ҳам хизмати каттадир. С. Қодирова, М. Ҳайдарова, Х. Ўлмасов каби моҳир шифокорлар кўпчиликнинг иззат-ҳурматини қозонган.

Биз ҳам шу шифобахш даргоҳда даволандик. Дардимизга малҳам бўлган шифокорларнинг олий ҳимматидан миннатдормиз.

Х. ИСАБОЕВ,
Р. ВЕРЕДИНСКАЯ,
Ф. ИЗМАЙЛОВА.

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 5/II да Майсаранинг иши, 6/II да Риголетто.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/II да Ўғирланган умр, 6/II да Йўлчи Юлдуз.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5/II да Жон қизлар, 6/II да Менинг жаннатим.

Кино

Бонивур қалби (2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12 ва кеч 8 да).

Севги нафосати — «ВОСТОК», «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч соат 6 да).

Яшил ҳалқачалар — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сайха (2-серия) — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 12 ярим, 3, 5 ярим, 8 да).

Тош бағрли кишининг ўғиллари (2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 1, 4, кеч 7 ва 10 да).

Директор (2 серия).— «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да).

Шпессартдаги қувноқ даврлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10.15, кундуз 2.30, 4.15 минут ва кеч 6, 9 да).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

КПССНИНГ XXIV СЪЕЗДИГА БАҒИШЛАНАДИ

А. СОФРОНОВ.

К. ЯШИН ВА В. РУЗИМАТОВ таржимаси

«МАШАҚҚАТЛИ ЙЎЛ»

2-қисмдан иборат драма

Саҳнага қўювчи режиссёрлар — Ўзбекистон ССР халқ артисти А. О. ГИНЗБУРГ ва О. Я. ЧУБАЙС.

Режиссёр ассистенти — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Т. АЗИЗОВ.

Рассом — И. ГЛАЗУНОВ ва Г. ШЕВЕЛЕВ.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

7 ВА 14 ФЕВРАЛДА

СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати

ШУКУР БУРХОНОВНИНГ 60 ЙИЛЛИК ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

Софокл

«ШОҲ ЭДИП»

2 пардали трагедия

Бош ролларда — СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати ШУКУР БУРХОНОВ ва СССР халқ артисти, СССР давлат ва Ҳамза мукофотлари лауреатлари СОРА ЭШОНТУРАЕВА.

Спектакль кеч соат 7 яримда бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА

МАВСУМ ОЧИЛАДИ

ТЕАТР РЕПЕРТУАРИДА:

«БЕШ КУНЛИК КУЁВ»,
«УЛИМЛАРНИ ҚОЛДИРИБ ДОҒДА»,
«УН САККИЗ ЁШЛИГИМ»,
«УЧИНЧИ ОРЗУ»,
«ДИЙДОР»,
«БАҲС»,
«БИРИНЧИ БУСА»,
спектакллари бор.

Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министрлиги коллегияси ва коллективи, Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри А. Х. Ҳамидовга онаси республика миқёсидаги шахсий пенсионер

Қория Ҳамидованинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Энергетика ускуналарини созлаш корхонаси коллективи Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министри А. Х. Ҳамидовга онаси

Қория ҲАМИДОВАНИНГ

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

№ А—1681. ИНДЕКС — 64697. Р — 14642